

D E N E T İ M   R A P O R U

YILI: 2025

DENETİM YERİ

İli : Adana
İlçesi : Karataş
İdaresi : Karataş Belediyesi

DENETLEYEN

Mahalli İdareler Kontrolörü: Safa ALPER

DENETLENEN

Kurum : Belediye Başkanlığı
İşlemler : İdari İş ve İşlemler
Dönem : 19/10/2020 – 18/08/2025
Üst Yönetici : Ali Bedrettin KARATAŞ - Belediye Başkanı

DENETİM TARİHİ

Başlama Tarihi : 18/08/2025
Bitirme Tarihi : 29/08/2025
Eski Denetimin Tarihi : 07/11/2020

Adana İli, Karataş Belediye Başkanlığının 19.10.2020-18.08.2025 tarihleri arasındaki "İdari İş ve İşlemleri" 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 54. ve 55. maddelerine istinaden tarafımızca denetlenerek; görülebilen hata ve noksanlıklar ile tenkit ve tavsiyeye değer hususlar aşağıdaki maddelerde açıklanmıştır.

ÖNCEKİ DENETİM VE SONUCU:

1- Karataş Belediye Başkanlığı İdari İş ve İşlemlerinin bundan önceki denetiminin, İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Halit EYBEK tarafından yapıldığı dairesinde mevcut 07.11.2020 gün ve 117/35 sayılı Denetim Raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır.

Önceki denetimde tenkit edildiği halde, henüz düzeltilmeyen hususlara rastlanıldığında, bu raporun ilgili bölüm ve maddelerinde ayrıca değinilecektir.

2- 2020 yılında İçişleri Bakanlığı Kontrolörü Halit EYBEK tarafından gerçekleştirilen önceki denetime ait raporun meclisin bilgisine sunulduğu ancak kamuoyuna açıklanmadığı belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 55. maddesinde; belediyelerde iç ve dış denetim yapılacağı, denetimin, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, mali ve performans denetimini kapsadığı, iç ve dış denetimin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılacağı, ayrıca belediyenin mali işlemler dışında kalan diğer idari işlemlerinin hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetleneceği belirtilmiş olup, denetime ilişkin sonuçların kamuoyuna açıklanıp, meclisin bilgisine sunulacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen hüküm doğrultusunda hazırlanan denetim raporlarının kamuoyuna açıklanması sağlanmalıdır.

3- Halit EYBEK tarafından yapıldığı dairesinde mevcut 07.11.2020 gün ve 117/35 sayılı Denetim Raporu ile 64. Maddesinde belirtilen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim Kanunun 71. Maddesinin 3. fıkrası gereği yasal faizi hariç 579.451,07 TL kamu zararı tespit edilmiş, kamu zararı ile ilgili bir değerlendirme yapılmamıştır.

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen zararın değerlendirilmesi" başlıklı 7/A maddesinde göre;

"Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen zarara ilişkin hususlar, ilgili harcama yetkilisinin görüşünü de içeren ve harcama birimi tarafından düzenlenen Ek-1'deki Değerlendirme Formu ile birlikte merkezde üst yöneticinin, taşrada ise idarenin taşrada bulunan en üst yöneticisinin değerlendirmesine sunulur. Merkezde üst yönetici, taşrada ise taşrada bulunan idarenin en üst yöneticisi gerek görmesi halinde hukuk biriminin görüşüne, sorumluların ve/veya ilgililerin bilgisine başvurabilir. Değerlendirme altmış gün içerisinde sonuçlandırılır."

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün 06.12.2022 tarih, E-53773008-622.02-5197285 sayı ve Mevzuata Aykırı Olarak Ödenen Sosyal Denge Tazminatının İadesi konulu yazısında;

"Öte yandan, 5/7/2022 tarihli ve 31887 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (3) üncü bendinde, "Konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararına müstenit olmamak kaydıyla, bu maddenin yürürlük tarihine kadar personeline yemek yardımını nakden ödeyen ya da kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı üzerinden gerçekleştirmek amacıyla bu ödeme araçlarının teminini bütçesinden hizmet alımı yoluyla karşılamış olan ve 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 32 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak sosyal denge tazminatı verdiği tespit edilen il özel idareleri, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşlarının yetkili ve

görevli personeli hakkında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamaz, başlamış olanlar işlemiden kaldırılır." hükmüne yer verilerek il özel idareleri, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları tarafından yemek yardımı ve sosyal denge tazminatı ödemelerinden kaynaklı kamu zararları hakkında konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararına müstenit olmamak kaydıyla dava ve takip yapılmaması yönünde düzenleme yapılmıştır.

Bununla birlikte, 26/11/2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7421 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 10 uncu maddesi ile 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa eklenen Geçici 16 ncı maddesinde, "Konusu suç teşkil etmemek kaydıyla; bu maddenin yürürlük tarihine kadar bu Kanun veya 375 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin ek 15 inci maddesi hükümlerine aykırı olarak sosyal denge tazminatı ödediği tespit edilen il özel idareleri, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahallî idare birliklerinin yetkili veya görevli olan sorumluları hakkında yapılan bu ödemeler nedeniyle idari veya mali yargılama ve takibat yapılamaz; başlamış olanlar işlemiden kaldırılır." denilerek sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı olan, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmek suretiyle sosyal denge tazminatı ödemesi gerçekleştiren il özel idareleri, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahallî idare birliklerinin yetkili veya görevli olan sorumluları hakkında yapılan bu ödemeler nedeniyle idari veya mali yargılama ve takibat yapılamayacağı, başlamış olanların ise işlemiden kaldırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalardan, mezkûr mevzuat hükümlerine aykırı olarak sosyal denge tazminatı ödediği tespit edilen yetkili veya görevli olan sorumluları hakkında idari veya mali yargılaması tekemmül edenlerin bahse konu düzenlemeler kapsamında olmadığı dolayısıyla bu tarihe kadar kamu zararı veya kişi borcu çıkarılan kişilerce kurumlarına ödemesi yapılan meblağın ilgililere iade edilmesinin de mümkün bulunmadığı, ancak Sayıştay Daireleri tarafından karara bağlanıp temyiz aşamasında olan ve denetimlerde teklif edilen kamu zararlarının işlemiden kaldırılması gerektiği değerlendirilmektedir. Bilgilerini ve gereğini rica ederim." denilmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün 06.12.2022 tarih, E-53773008-622.02-5197285 sayı ve Mevzuata Aykırı Olarak Ödenen Sosyal Denge Tazminatının İadesi konulu yazısında belirtilen mevzuat hükümlerine göre kamu zararının işlemiden kaldırıldığı,

Bundan sonra kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen zararın altmış gün içerisinde değerlendirmesi ve Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

TEŞKİLATLANMA:

4-Karataş Belediyesinin 3 katlı ana hizmet binası ile fiziki ortamının yeterli olduğu, zabıta biriminin hizmet binasından ayrı bir binada yer aldığı görülmüş olup, Tuzla Mahallesi ve Bahçe Mahallesi'nde temizlik ve cenaze hizmetlerinin yürütülmesi için ek binalar mevcuttur.

Denetim tarihi itibarıyla Belediyenin tamamı faal olmak üzere 39 adet hizmet aracının (otomobil, otobüs, pikap, kamyon, traktör, greyder, kepçe gibi) bulunduğu beyan edilmiştir.

5- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahallî İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri gereğince, Karataş Belediye Başkanlığının C-6 grubunda yer aldığı, belediyeye toplamda 149 memur, 73 sürekli işçi kadrosunun tahsis edildiği;

Memur	Sözleşmeli Personel	Sürekli İşçi	Şirket İşçisi	Toplam
18	1	9	103	131

Denetim tarihi itibarıyla; halen belediyede 18 memur ile 9 sürekli işçi ve 1 sözleşmeli personelin görevli olduğu,

Kısmi zamanlı olarak Avukat istihdam edildiği,

20/11/2017 tarihli ve 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 127. maddesiyle 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 24. maddesi kapsamında kurulan belediye şirketinde 103 işçinin istihdam edildiği,

Bazı birimlerinde memurlar eliyle yürütülmesi gereken işlerin sürekli/şirket işçisi olarak istihdam edilen personel tarafından yürütüldüğü incelenmiştir.

Her görevlinin kadrosuna uygun iş ve görevlerde çalıştırılması, kural olarak memurlar tarafından yürütülmesi gereken işlerde işçi statüsünde personelin çalıştırılmaması, bu kapsamda bürolarda çalıştırılan işçilerin asli işlerine dönmelerinin temin edilmesi ve bütçe dengesi gözetilerek personel ihtiyacının Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik ile Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav Ve Atama Yönetmeliği hükümlerine göre boş memur kadrolarına atama yapılmak suretiyle karşılanması sağlanmalıdır.

6-Denetim tarihi itibarıyla belediye teşkilat yapılanmasının incelenmesinde;

Norm kadroda 2 Başkan Yardımcısı, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü ve Fen İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Veteriner İşleri Müdürlüğü, Afet İşleri Müdürlüğü, İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü ve Zabıta Müdürlüğü ve 7 adet Diğer Müdürler kadrolarının öngörüldüğü,

Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü ve Fen İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Afet İşleri Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü ve Diğer müdürlüklerden ise Emlak ve İstimlak Müdürlüğü, Strateji geliştirme Müdürlüğü, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü ve Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü kadrolarının ihdas edildiği ve kadroların dolu olduğu,

Bilgi İşlem Müdürlüğü ve Veteriner İşleri Müdürlüğü Kadrolarının ihdas edildiği ancak kadroların boş olduğu,

İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile Emlak ve İstimlak Müdürlüğü kadrolarının dolu asaleten diğer müdürlüklerin vekaleten yürütüldüğü,

5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediye teşkilâtı" başlıklı 48. Maddesinde;

"Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur." hükmü mevcuttur.

İlçenin ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda Fen İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülen temizlik işlerinin; Temizlik İşleri Müdürlüğü kurularak bu müdürlük eliyle titizlikle yürütülmesi önerilmektedir.

Yeni kurulan müdürlüklere personel atanmaları kısa zamanda gerçekleştirilerek görev yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla yönetmelik düzenlemesiyle faaliyete geçirilmesi önerilmektedir.

7- Denetime tabi dönem içerisinde bilgi edinme biriminin oluşturulmadığı incelenmiştir. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin uygulanması konusunda

personeler gerekli eğitimin sağlandığına ve bu amaçla eğitim programları düzenlendiğine ilişkin belge ibraz edilememiştir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun "Bilgi verme yükümlülüğü" başlıklı 5. maddesinde; "Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler." hükmü yer almıştır.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesi ile bilgi verme yükümlülüğü kapsamında kurum ve kuruluşlar tarafından alınacak tedbirler tespit edilmiş; "Bilgi edinme birimlerinin oluşturulması" başlıklı 8. maddesinin birinci ve ikinci fıkrası ile de; kurum ve kuruluşların basın ve halkla ilişkilerle görevli birimlerinde, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi veya belgelere erişimin zamanında sağlanabilmesi amacıyla bilgi edinme birimleri oluşturulacağı; bünyesinde basın ve halkla ilişkilerle görevli birimi veya bu birime benzer görevler ifa eden birim bulunmayan kurum ve kuruluşların, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi veya belgelere erişimin zamanında sağlanabilmesi amacıyla, kurum ve kuruluş içindeki bir birim bünyesinde bilgi edinme birimleri oluşturacakları veya doğrudan kurum yöneticisine bağlı bilgi edinme yetkilisi görevlendirileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Açıklanan Kanun ve Yönetmelik hükümleri doğrultusunda bilgi edinme birimi oluşturulması veya doğrudan belediye başkanına bağlı bilgi edinme yetkilisinin görevlendirilmesi sağlanmalıdır.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 43'üncü maddesinde; Kurum ve kuruluşlar, Kanunun ve bu Yönetmeliğin uygulanması konusunda personeline gerekli eğitimi sağlar ve bu amaçla eğitim programları düzenler."

Şeklinde hüküm mevcuttur.

Bu sebeple Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 43'üncü maddesi gereğince Kanunun ve bu Yönetmeliğin uygulanması konusunda ilgili personele gerekli eğitim ve bu amaçla eğitim programları düzenlenmesi sağlanmalıdır.

8- Karataş Belediyesinde Strateji Geliştirme Müdürlüğü olmasına rağmen Mali Hizmetler Müdürlüğü Yönetmeliğine göre ön mali kontrol görevinin Mali Hizmetler Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayıldığı incelenmiştir.

Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunun 60.maddesine göre; ön mali kontrol faaliyetini yürütmek, iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak, muhasebe hizmetlerini yürütmek, Mali konularda üst yönetici tarafından verilen diğer görevleri yapmak, İdarenin, diğer idareler nezdinde takibi gereken mali iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak görevleri mali hizmetler müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmıştır.

Belediyelerde mali hizmetler biriminin yöneticisi olan daire başkanı veya müdür, yürütmekte olduğu görevin doğası gereği muhasebe yetkilisidir. Burada yapılan mali işin hem ön mali kontrolünü yapan hem de iç kontrolünü yapan hatta işlemin muhasebeleştirilmesini yapan birimin aynı birim olması demektir. Başka bir deyişle mali işin yapılma yetkisi ve bu işi kontrol etme yetkisi aynı birimde toplanmış bulunmaktadır. Bu durumda iç kontrol mekanizmasının etkin bir biçimde çalışmasını engelleyici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunun 60.maddesine göre;

"Mali hizmetler biriminin yapısı teşkilât kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilir. Mali hizmetler birimlerinin çalışma usûl ve esasları; idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınmak ve stratejik planlama, bütçe ve performans programı,

muhasebe-kesin hesap ve raporlama ile iç kontrol fonksiyonlarının ayrı alt birimler tarafından yürütülebilmesini sağlayacak şekilde Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelikte strateji geliştirme birimlerinin görevlerinin hangi kapsamda yürütüleceği belirtilmiştir.

- a. Stratejik yönetim ve planlama.
  - 1) Misyon belirleme.
  - 2) Kurumsal ve bireysel hedefler oluşturma.
  - 3) Veri-analiz ve araştırma-geliştirme.
- b. Performans ve kalite ölçütleri geliştirme.
- c. Yönetim bilgi sistemi.
- d. Mali hizmetler.
  - 1) Bütçe ve performans programı.
  - 2) Muhasebe, kesin hesap ve raporlama.
  - 3) İç kontrol.

İç kontrol görevinin belediyelerde strateji geliştirme birimi kurulmayan idarelerde ise bu idarelerin mevcut yapılarında mali hizmetlerini yürüten birimler tarafından yürütülmesi gerektiği Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 29.maddesinde belirtilmiştir.

Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "Strateji geliştirme birimlerinin görevleri" başlıklı 5.maddesinde;

"a) Ön mali kontrol faaliyetini yürütmek.

"1) İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak; üst yönetimin iç denetime yönelik işlevinin etkililiğini ve verimliliğini artırmak için gerekli hazırlıkları yapmak."

Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "Ön mali kontrol işlemleri" başlıklı 5.maddesinde;

"İdareler, kaynakların amaçlarına ve mevzuata uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması için gerekli ön mali kontrol önlemlerini alır. Etkin bir ön mali kontrol mekanizmasının kurulması idarelerin sorumluluğundadır." denmektedir.

Mevzuat hükümlerine göre ön mali kontrol mekanizmasının Strateji Geliştirme Müdürlüğü bünyesinde kurulması tavsiyeye değer görülmüştür.

BELEDİYE MECLİSİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

9- Belediye Meclisinin 07.04.2025 tarih ve 31 numaralı meclis kararında 2024 yılı denetim komisyonu raporu belediye meclisinin bilgisine sunulmuş, denetim raporunda saptanan bulguların genel kapsamlı bilgi verme niteliğinde olduğu incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunun 25. Maddesinde;

"İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personeline ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir.

Denetim komisyonu toplantılarına, belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının

Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır. Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi ve gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Uzman kişilerde aranacak nitelikler belediye meclisinin çalışmasına dair yönetmelikte düzenlenir.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur." denilmektedir.

Denetim Komisyonu üyeleri kırkbeş işgünü süresi içerisinde belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için istedikleri bilgi ve belgeler çerçevesinde konusu suç teşkil eden hususların kanıtlanması ve belgelenerek Belediye Meclisinin bilgisine sunulması için çalışmalarında kamu personelinin ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanmalı, konusu suç teşkil eden hususlarla ilgilide Belediye Başkanlığı tarafından suç duyurusunda bulunulmalıdır.

10- Belediye Meclisi tarafından alınan "sokağa isim verilmesi" konulu kararın Mülki İdari Amir onayına sunulmadığı incelenmiştir.

06.01.2022 tarih ve 9 numaralı meclis kararı konuya örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunun 81. Maddesinde;

"Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesi ve beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlarda; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu, bunların değiştirilmesine ilişkin kararlarda ise meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı aranır. Bu kararlar mülki idare amirinin onayı ile yürürlüğe girer."

Bu değişikliklerin mülki idari amir onayından sonra yürürlüğe gireceği bilinmeli, bundan sonraki isim verme ve değiştirme işlemlerinde mülki idari amirin onayına sunulması gerekmektedir.

11-Denetime tabi dönemde faaliyet raporlarının Kamuoyuyla paylaşılmadığı incelenmiştir.

2024 yılı Faaliyet Raporu örnek olmakla beraber uygulama geneldir.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğin "Faaliyet raporlarının kamuoyuna açıklanması" başlıklı 20 nci maddesinde;

"Genel faaliyet raporu, mahalli idareler genel faaliyet raporu ve idare faaliyet raporları Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirlenmiş olan sürelerle uyularak basın açıklaması yapılmak suretiyle kamuoyuna duyurulur ve ilgili idarenin internet sayfasında yayımlanır. İnternet sayfası bulunmayan idareler, faaliyet raporlarına kamuoyunun erişimini sağlamak üzere gerekli tedbirleri alırlar."

Hükmü gereğince belediye internet sayfası aracılığıyla belediye faaliyet raporlarının halka duyurulması sağlanmalıdır.

12- Belediye meclis toplantılarına katılmayan üyelerin katılmama sebepleriyle ilgili bir mazeret bildirim dilekçesini belediyeye ibraz etmediği incelenmiştir.

01.10.2020 tarihinde düzenlenen meclis toplantısına katılmayan üyelerin mazeret dilekçesi vermemesi konuya örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Meclis üyeliğinin sona ermesi" başlıklı 29. maddesine göre özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan

sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir. Benzer hüküm Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 9/A maddesinde de tekrarlanmıştır.

Resmî yazışma ile ilgili usul, esaslar ve teamüllere göre dilekçe bir dileği bildirmek için resmî makamlara sunulan, imzalı ve adresli, pullu veya pulsuz yazı, istida, arzuhâldir.

Açıklanan nedenler ışığında, meclis toplantısına katılamayacak üyelerin mazeretlerini imzalı dilekçe ile belediyeye bildirmeleri sağlanmalıdır.

13- Denetime tabi dönemde cadde, sokak, park ve benzerlerine şehit isimlerinin verilmesi işlemlerinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile koordinasyon sağlanmadığı incelenmiştir.

04.03.2021 tarih 21 sayılı meclis kararı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama kullanımı" başlıklı 81. Maddesinde;

"Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesi ve beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlarda; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu, bunların değiştirilmesine ilişkin kararlarda ise meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı aranır. Bu kararlar mülki idare amirinin onayı ile yürürlüğe girer."

27.12.2016 tarih 29931 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/29 sayılı Başbakanlık Genelgesinde;

"...633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile şehitlerimizin hatıralarının yaşatılması, şehit yakınlarının her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunması amacıyla politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etme, şehit yakınlarına yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyeti yürütme, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlama görevi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına verilmiştir."

Bu itibarla; sosyal yardımlar ile isim verme işlemlerinin kayıt altına alınarak bir bütünlük içinde yürütülmesi amacıyla; kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar şehit yakınlarına yapacakları aynı ve nakdi yardımlar ile şehit isimlerinin verilmesi işlemlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon sağladıktan sonra yapacaklardır." Hükümleri yer almaktadır.

Belediye tarafından; cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmek veya adlarının değiştirilmek istenilmesi durumunda mülki idare amirinin onayının alınması gerektiği, bu yerlere bir şehit isminin verilmek istenilmesi durumunda ilgili mevzuat ve genelge hükümleri çerçevesinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyona geçilmesi gerektiği, daha sonrasında ise 5393 sayılı Belediye Kanunundaki yönetme uygun olarak sürecin teselsül ettirilmesi gerektiği bilinmelidir.

14- Denetime tabi dönemde faaliyet raporlarının Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar Ve Performans Programları İle Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe uygun şekilde düzenlenmediği ve İç Kontrol Güvence Beyanı" ve "Mali Hizmetler Birim Yöneticisi Beyanı" eklenmediği incelenmiştir.

2020 yılı Faaliyet Raporunun kabul edildiği 01.04.2021 tarih 25 sayılı meclis kararının ekindeki Rapor örnek olmakla birlikte, uygulama geneldir.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar Ve Performans Programları İle Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 27.maddesinde;

"Birim ve idare faaliyet raporları, bu Yönetmeliğin eki EK-1 (Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Şekli)'de yer alan şekle uygun olarak hazırlanır. Birim faaliyet raporlarında sadece harcama birimine ilişkin bilgilere yer verilir. Birim faaliyet raporlarında birim yöneticisinin, idare faaliyet raporlarında ise ilgili bakan veya üst yöneticinin sunuş metni yer alır.

İdare faaliyet raporlarına, üst yöneticiler tarafından imzalanan "İç Kontrol Güvence Beyanı" ile malî hizmetler birim yöneticisi tarafından imzalanan "Malî Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı", birim faaliyet raporlarına ise harcama yetkilisi tarafından imzalanan "İç Kontrol Güvence Beyanı" eklenir. İç Kontrol Güvence Beyanı ile Malî Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanır." denmektedir.

Faaliyet raporlarının yönetmelik hükmüne uygun olarak hazırlanması ve gerekli eklerin rapora eklenmesi sağlanmalıdır.

15- Belediye meclisinde meclis kararlarının tek katip üye tarafından imzalandığı incelenmiştir.

06.01.2022 tarih ve 9 numaralı meclis kararı duruma örnektir.

Belediye Kanunun 19. Maddesinde;

"Meclis, mahallî idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip üyeyi iki yıl görev yapmak üzere seçer. İki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar." denmektedir.

Belediye Kanunun 22. Maddesinde;

"Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır." denmektedir.

Katip üyelerin meclis toplantısına katılmadığı durumlarda yerlerine yedek üyelerin geçerek eksikliğin tamamlanması gerekmektedir.

16- Denetime tabi dönemde borçlanmaya ilişkin olarak alınan bazı kararlarda 5393 sayılı Belediye Kanununun 68. Maddesi hükümlerine yeterince yer verilmediği ve bu madde kapsamındaki hesaplamaların meclis üyelerine bildirilmediği, karar ve tutanakların incelenmesinden anlaşılmıştır.

Uygulama geneldir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Borçlanma" başlıklı 68. Maddesinde;

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68. maddesine göre; Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç

borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapılabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınır.

g) Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali işbirliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ve Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı mali tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinin (d) fıkrasında borçlanmaya karar verme yetkisinin belediye meclisinin uhdesinde olduğu belirtilmiştir. Belediyeye ilişkin iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında borçlanmayı talep eden belediye başkanı meclis üyelerine göre asimetrik bilgiye sahiptir. Bu sebeple aldığı borçlanma kararı nedeniyle cezai ve hukuki bakımdan sorumluluk sahibi olan meclis üyelerine ilgili gündem maddesinin görüşmeleri sırasında oylama yapılmadan önce oturumu yöneten meclis başkanınca borçlanmanın 5393 sayılı Belediye Kanununun 68. maddesinde yer alan yasal sınırlarlar kapsamında yer alıp almadığına dair rakamsal bilgilerin verilmesi sağlanmalı ve bu husus tutanağa geçirilmelidir.

Ayrıca borçlanmaya yetki veren meclis kararlarına ilişkin karar özetlerinde borçlanmanın "5393 sayılı Belediye Kanununun 68. Maddesi hükümlerine uygun olması gerektiği" kaydının düşülmesi uygulamasına devam edilmesi tavsiye olunur.

17- Karataş İlçesi toplamda 43 mahalleden oluşup bunların 11 tanesinin nüfusu 500'ün üzerindeyken geriye kalan 32 mahallenin nüfusu 500'ün altındadır.

Bunlardan özellikle Kırhasan Mahallesi, Sarımsak Mahallesi ve Develiören Mahallesi'nin Nüfusu sırasıyla 56, 25 ve 28 kişiden oluşmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunun 9.maddesinde;

"Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

...

Belediye sınırları içinde nüfusu 500'ün altında mahalle kurulamaz." denmektedir.

Belediye sınırları içerisinde nüfusu 500'ün altında olan mahalleler için, mahalle olarak devam etmesinde sakınca bulunan yada mahalle olarak devam etmesinde kamu ve toplum yararı bulunmayan mahalleler için gerekçeli bir biçimde belediye meclisi kararı alınarak kaymakam görüşü üzerine vali onayına sunulması gerektiği bilinmelidir.

BELEDİYE ENCÜMENİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

18-Encümen kararıyla, Belde sınırlarında bulunan umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılış ve kapanış saatleri belirlenirken, açılış ve kapanış saatleri belirlenen bu işyerlerinin kapsamına market, bakkal ve tekeli bayi gibi işyerlerinin de alındığı görülmüştür.

19.07.2022 tarih 61 sayılı encümen kararı örnek olmakla birlikte emsalleri mevcuttur.

5393 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin (h) bendinde umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek encümeninin görevleri arasında sayılmıştır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri dışında kalan işyerlerinin açılış kapanış saatlerini belirleme yetkisini encümene veren bir hüküm mevzuatta yer almamaktadır. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (g) bendinde ise umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; "Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kiraathaneler; kumar ve kazanç kasti olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zekâ geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet salonları, lunaparklar, sirkler ve benzeri yerler." olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu tanım dikkate alındığında, encümen tarafından açılış ve kapanış saati belirlenen bazı işyerlerinin umuma açık istirahat ve eğlence yeri kapsamında olmadığı açıkça görülmektedir. Bu konuda encümende karar alınırken mevzuat hükümleri doğru yorumlanmalıdır.

19-Yapı ruhsatları ile ilgili iptal kararlarının encümen tarafından alındığı incelenmiştir.

19.11.2024 tarih ve 129 sayılı encümen kararı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunun "Encümenin Görev ve Yetkileri". başlıklı 34. Maddesinde;

"a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek;

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek." denmekte,

3194 sayılı İmar Kanununun 32.maddesinde;

"Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masraflı yapı sahibinden tahsil edilir."

Belediye kanununda sayılan ve diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görev ve yetkiler dışında gereksiz karar alınmaktan kaçınılmalıdır.

20- Encümen üyelerinin yıllık olarak seçiminin meclis tarafından yapıldığı ancak mali hizmetler birim amiri dışındaki encümen üyesinin 2024 yılında görevlendirmesinin yapıldığı ancak 2025 yılında görevlendirmesinin yapılmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunun 33. Maddesinde;

"Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden, Oluşur." denmektedir.

Belediye Başkanının birim amirleri arasından bir yılına seçeceği üye ile ilgili gerekli görevlendirme işlemi her yıl düzenli bir şekilde yapılmalıdır.

İNSAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

21- Karataş Belediyesinin denetime tabi dönemde 01.Personeel Giderleri tertibinin gerçekleşen en son yıl gelirinin yeniden değerlendirilmek suretiyle bulunan tutarına oranının aşağıda belirtilen şekilde oluştuğu incelenmiştir.

PERSONEL GİDERLERİNİN BÜTÇE GELİRLERİNE ORANI					
BÜTÇE YILI	BİR ÖNCEKİ YIL BÜTÇE GELİR TOPLAMI	YENİDEN DEĞERLENDİRME ORANI %	EN SON YIL BÜTÇE GELİR KESİN HS.	BÜTÇE PERSONEL GİD. TOPLAMI	PERS. GİD. BÜTÇE GELİRLERİNE ORANI %
	(A)	(B)	$[(A*B)+A]=C$	(D)	$(D*100/C)$
2020	15.926.190,28	22,58	19.522.324,05	9.193.000,00	47,09
2021	16.168.275,21	9,11	17.641.205,09	10.703.650,00	60,68
2022	23.380.481,08	36,20	31.844.215,23	12.448.799,00	39,10
2023	41.259.795,17	122,93	91.980.461,37	33.855.000,00	36,80
2024	88.103.282,76	58,46	139.608.461,86	53.646.000,00	38,43
2025	145.233.775,18	43,93	209.034.972,61	63.611.000,00	30,43

5393 sayılı Belediye Kanununun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49. maddesinde;

"Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî

faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir."

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun geçici 1 inci maddesinde;

"Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla 01.01.2005 tarihinde mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hâllere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilâve personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz." Hükümleri mevcuttur.

703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü lağvedilerek, yerine 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde bulunan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

15/7/2018 tarih 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Atıflar" başlıklı 798 nci Maddesinde; İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıfların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıfların Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere personel giderlerinin gerçekleşen en son yıl gelirinin yeniden değerlendirilmek suretiyle bulunan tutarına oranının 2020 yılında (47,09), 2021 yılında (60,68), 2022 yılında (39,10), 2023 yılında (36,80), 2024 yılında (38,43) şeklinde tekemmül ettiği, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesi kapsamında yüzde otuz olarak uygulanacak olan personel giderleri yasal sınırının tüm yıllarda aşıldığı incelenmiştir.

2025 yılı personel giderlerinin denetim tarihi itibarıyla kesinleşmediği yukarıdaki tabloda belirtilen (%30,43) personel giderlerinin gelirlere oranının kesin rakam olmadığı, belediyenin 2025 yılı itibarıyla personel giderlerinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan miktarın yüzde kırkını geçmemesi için 2025 yılı sonunda gerçekleşmesi gereken azami personel giderleri toplamının (Değerlendirilmiş 2024 yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri: (209.034.972,61-TL x 0,30) 62.710.491,783-TL olduğu unutulmamalıdır.

22- Karataş Belediyesinin 2020 ve 2025 yılları arasında 01.Personel Giderleri tertibi ile şirket personelinin net maaş tutarının gerçekleşen en son yıl gelirinin yeniden değerlendirilmek suretiyle bulunan tutarına oranının aşağıda belirtilen şekilde olduğu incelenmiştir.

ŞİRKET PERSONELİ DAHİL PERSONEL GİDERLERİNİN BÜTÇE GELİRLERİNE ORANI					
BÜTÇE YILI	BİR ÖNCEKİ YIL BÜTÇE GELİR TOPLAMI	YENİDEN DEĞERLENDİRME ORANI %	EN SON YIL BÜTÇE GELİR KESİN HS.	BÜTÇE PERSONEL GİD. TOPLAMI	PERS. GİD. BÜTÇE GELİRLERİNE ORANI %
	(A)	(B)	$[(A*B)+A]=C$	(D)	$(D*100/C)$
2020	15.926.190,28	22,58	19.522.324,05	12.493.000,00	63,99

2021	16.168.275,21	9,11	17.641.205,09	14.498.650,00	82,18
2022	23.380.481,08	36,20	31.844.215,23	16.813.049,00	52,79
2023	41.259.795,17	122,93	91.980.461,37	48.855.000,00	53,11
2024	88.103.282,76	58,46	139.608.461,86	83.646.000,00	59,91
2025	145.233.775,18	43,93	209.034.972,61	123.611.000,00	59,13

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 24. maddesi ile personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4/12/2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlar belediyece kurulacak personel şirketinde istihdam edileceği hüküm altına alınmıştır.

28/4/2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararın ikinci bölümünde işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırlar belirlenmiştir.

Usul ve Esasların 5. maddesine göre;

1)İdarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz.

2)Doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24 üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamaz. Ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabilir. İdareler, belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebilir ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilir.

3)Birinci fıkrada belirlenen oranı aşan idareler tarafından İçişleri Bakanlığından izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımı yapılamaz.

4)İdare tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemelerin toplamı, hizmet alımı sözleşmesinde öngörülen işçi ücretleri esas alınarak hesaplanan;

a) Asgari İşçilik maliyeti,

b) Asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan %4 sözleşme giderleri ve genel giderler,

c) İşçilikle bağlantılı ayni giderler,

ç) Asgari işçilik maliyeti ve işçilikle bağlantılı ayni giderler toplamı üzerinden %7'ye kadar belirlenecek kâr,

Dâhil işçilik giderleri toplamını aşamaz. İşçi ücretlerinin tespitinde asgari ücrette meydana gelen artışlar dikkate alınır. Asgari işçilik maliyeti, sözleşme giderleri ve genel giderler ile işçilikle bağlantılı ayni giderler ve kâr oranı, kamu ihale mevzuatı esas alınarak belirlenir.

5) Şirketin toplam giderleri içinde, işçilere ilişkin personel giderlerinin tutarı dördüncü fıkra hükümlerine göre şirkete yapılan aylık personel ödemelerinin miktarını geçemez.

Şirketin idareye sunduğu personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri dışındaki diğer faaliyetlerinde çalışan işçilere ilişkin giderler, bu tutarın tespitinde dikkate alınmaz.

İçişleri Bakanlığı Mülga Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 30.04.2018 tarihli genelgesinde; idarelerin şirket personeli de dâhil yıllık personel giderlerinin hesaplanmasında, doğrudan hizmet alımı kapsamında idarede istihdam edilen şirket işçileri ile yönetici ve destek personeline ödenen net ücretin toplamının dikkate alınacağı belirtilmiştir.

2020, 2021, 2022, 2023, 2024 ve 2025 yılına ilişkin şirket personelinin net maaş tutarı olarak belediye mali hizmetler birimi tarafından Kontrolörlüğüne sunulan rakamlar esas alınmıştır. Mevzuat kapsamında yüzde kırk olarak uygulanacak olan şirket personeli dahil personel giderleri yasal sınırının tüm yıllarda aşıldığı incelenmiştir.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere; 2025 yılı şirket personeli dahil personel giderlerinin denetim tarihi itibarıyla kesinleşmediği yukarıdaki tabloda belirtilen (%53,13) personel giderlerinin gelirlere oranının kesin rakam olmadığı, belediyenin 2025 yılı itibarıyla şirket personeli dahil personel giderlerinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan miktarın yüzde kırkını geçmemesi için 2025 yılı sonunda gerçekleşmesi gereken azami personel giderleri toplamının (Değerlendirilmiş 2024 yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri: (209.034.972,61-TL x 0,40) 83.613.989,04-TL olduğu unutulmamalıdır.

Bu kapsamda, personel limited şirketi ile ilgili olarak İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karara göre işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

23- İşçi personellere yıllık izinlerinin düzenli olarak kullandırılması tavsiye olunur.

Kadrolu işçiler Meltem PAMUK'un 517 gün, Zeynep ALİCE'nin 517 gün, Kuddis ALİCE'nin 219 gün, Yeter KARAVUL'un 170 gün yıllık izin hakkının birikmiş olması örnektir.

4857 sayılı İş Kanununun;

"Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri" başlıklı 53. Maddesinde; işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verileceği, ...

"Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti" başlıklı 59. Maddesinde ise; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, bu ücretle ilişkin zamanaşımı iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren başlayacağı,

Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti başlıklı 59. Maddesinde; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği,

"Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103. Maddesinde; yıllık ücretli izni Kanunun 56. maddesine aykırı olarak bölün veya izin ücretini 57. maddenin üç ve dördüncü fıkralarında belirtilen usule aykırı olarak ödeyen veya eksik ödeyen veya 59. maddedeki hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60. maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası idari para cezası verileceği.

Hususları hüküm altına alınmıştır. İşçi personelin yasal izin haklarını kullanmayarak biriktirmeleri sebebiyle bu personellerin herhangi bir sebeple sözleşmesinin sona ermesi halinde Belediyenin yüksek miktarlarda izin ücreti ödeme yükümlülüğü altında kalabileceği ayrıca ilgili Kanunun 103. Maddesindeki hususlara temas edilmesi halinde yine belediyenin

idari para cezası ödemek yükümlülüğü ile karşı karşıya kalabileceği bilinerek işçi personellere izinlerinin belli programlar dahilinde kullanılması sağlanmalıdır.

24- Meclis üyelerinin görev süresi bitiminde verdikleri ve bazı personellerin mal bildirimlerinin, özölük dosyaları içerisinde zarf ile muhafaza edilmeden açık bir şekilde bulundurulduğu görülmüştür.

Uygulama geneldir.

Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin "Mal bildirimlerinin gizliliği" başlıklı 15 inci maddesinde yer alan "Mal bildirimleri, 6 ncı maddede belirtilen makam veya mercilerin ilgili birimlerinde, ilgililerin varsa sicil yoksa özel dosyalarında saklanır. Mal bildirimlerinin içeriği hakkında soruşturma ve kovuşturmaya yetkili merciler dışındakilere açıklama yapılmaz, bilgi verilemez." hükmü gereği mal bildirimlerini başkalarının görmesini engelleyici tedbirler alınması gerekmektedir.

25- Memurlar tarafından alınan bazı hastalık raporlarının hastalık izinlerine çevrilmediği incelenmiştir.

Uygulama geneldir.

Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları İle Hastalık Ve Refakat İznine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğinin "Hastalık izni verilmesi" başlıklı 7. Maddesinde;

"(1) Memurlara hastalık raporlarında gösterilen süreler kadar hastalık izni verilir.

(2) Hastalık izni, memurun görev yaptığı kurum veya kuruluşun izin vermeye yetkili kıldığı birim amirlerince verilir. Yurt dışında verilecek hastalık izinlerinde misyon şefinin onayı zorunludur.

(3) Kamu hizmetlerinde aksamaya yol açılmaması ve bu Yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslara uygunluğunun tespit edilebilmesi için, hastalık raporlarının aslının veya bir örneğinin en geç raporun düzenlendiği günü takip eden günün mesai saati bitimine kadar elektronik ortamda veya uygun yollarla bağlı olunan disiplin amirine intikal ettirilmesi; örneği gönderilmiş ise, rapor süresi sonunda raporun aslının teslim edilmesi zorunludur. Yıllık iznini yurtdışında geçiren memurların aldıkları hastalık raporları, dış temsilciliklerce onaylanmalarını müteakip en geç izin bitim tarihinde disiplin amirlerine intikal ettirilir.

(4) Geçici görev veya vekâlet sebebiyle diğer kurumlarda görevli memurlara görev yaptıkları kurumların izin vermeye yetkili amirlerince, yurtdışında geçici görevli memurlara ise misyon şeflerince hastalık izni verilir.

(5) Bu Yönetmelik ile tespit edilen usul ve esaslara uyulmaksızın alınan hastalık raporlarına dayanarak hastalık izni verilemez. Hastalık raporlarının bu Yönetmelik ile tespit edilen usul ve esaslara uygun olmaması hâlinde bu durum memura yazılı olarak bildirilir. Bu bildirim üzerine memur, bildirim yapıldığı günü takip eden gün göreve gelmekle yükümlüdür. Bildirim yapıldığı hâlde görevlerine başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümleri uyarınca işlem yapılır.

(6) Hastalık izni verilebilmesi için hastalık raporlarının, geçici görev ve kanunî izinlerin kullanılması durumu ile acil vakalar hariç, memuriyet mahallindeki veya hastanın sevkinin yapıldığı sağlık hizmeti sunucularından alınması zorunludur.

(7) Hastalık raporlarının fenne aykırı olduğu konusunda tereddüt bulunması hâlinde, memur hastalık izni kullanıyor sayılmakla birlikte Sağlık Bakanlığınca belirlenen ve memurun bulunduğu yere yakın bir hakem hastaneye sevk edilir ve sonucuna göre işlem yapılır. Hakem hastane sağlık kurulları bu nitelikteki başvuruları öncelikle sonuçlandırır."

Hükmü mevcut olup, yasa hükümleri çerçevesinde alınan hastalık raporlarının hastalık izinlerine çevrilmesi gerektiği bilinmelidir.

26- Tekniker Ayçiçek YILMAZ 'ın tarafından 2024 yılında edinilen taşınmazlar hakkında herhangi bir ek mal bildirim formu verilmediği incelenmiştir.

3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun;

"Bildirimlerin konusu" başlıklı 5. Maddesinde; kanun kapsamına giren görevlilerin kendilerine, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait bulunan taşınmaz malları ile kendilerine yapılan aylık net ödemenin, kendisine ödeme yapılmayan görevlilerin ise, 1 inci derece Devlet Memurlarına yapılan aylık net ödemenin beş katından fazla tutarındaki her biri için ayrı olmak üzere, para, hisse senetleri ve tahviller ile altın, mücevher ve diğer taşınır malları, hakları, Alacakları ve gelirleriyle bunların kaynakları, borçları ve sebeplerinin mal bildiriminin konusunu teşkil ettiği.

"Bildirim zamanı" başlıklı 6. Maddesinde; mal bildirimlerinin kanun kapsamındaki göreve atanmada göreve giriş için gerekli belgelerle birlikte verileceği ve söz konusu bildirim verilmedikçe göreve atamasının yapılamayacağı; mal varlığında önemli bir değişiklik olduğunda bir ay içinde verilmesinin zorunlu olduğu, hüküm altına alınmıştır.

Mal Bildirimi Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin "Ek mal bildirimini" başlıklı 10. Maddesinde ise; sayılan görevlerde bulunanların, eşleri velayeti altındaki çocukları ve kendilerinin şahsi mal varlıklarında önemli bir değişiklik olduğunda, değişikliği izleyen bir ay içinde yeni edindikleri mal, hak, gelir, alacak ve borçlara münhasır olmak üzere ek mal bildirimini vermek zorunda oldukları, yönetmeliğin 8. maddesinde gösterilen mahiyet ve miktardaki malın iktisabı ile hak, alacak veya gelir sağlanması veya borçlanılmasının, mal varlığında önemli değişiklik sayılacağı ayrıca belirtilmiştir.

Belediye personellerince yeni edindikleri mal, hak, gelir, alacak ve borçlara münhasır olmak üzere ek mal bildirimini beyanlarının verilmesi sağlanmalı, bu kimselerce bildirim sürelerini ihmal etmesi halinde ise özlük iş ve işlemlerini yürüten birimce, personellerden bildirim yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve bildirim verilmemesi halinde ilgilileri bakımından cezai müeyyideler doğurabileceği hususu hatırlatılmak suretiyle talep edilmelidir.

27-Memurların mal bildirimlerinin önceki mal bildirimleri ile karşılaştırıldığına ilişkin herhangi bir belgeye rastlanmamıştır.

Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin (b) ve (c) bentlerinde belirtilen mercilerde toplanan mal bildirimlerinde yer alan bilgilerin Başbakanlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde, kamu kurumları bilgisayarlarında mevcut bilgilerle bilgisayar ortamında ve gizliliği sağlanacak şekilde karşılaştırılması,

Yapılan karşılaştırma sonucunda gerçeğe aykırı bildirimde bulundukları veya haksız mal edindikleri, kaçırdıkları veya gizledikleri anlaşılanlar hakkında yetkili mercilerce Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulması hükmüne bağlanmıştır.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 7'nci maddesi uyarınca; bu Kanun kapsamındaki görevleri devam edenlerin sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenileyecekleri, yeni bildirimlerin yetkili mercii tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılacağı hükmüne bağlanmıştır.

Bu itibarla mal bildirimlerin eski bildirimlerle karşılaştırılması, maaşının 5 katının üzerinde artış görülen kişilerden açıklanma istenmesi ve özellikle ciddi değer artışı görülen personellerinde belediyede görev yaptıkları birimlerin değiştirilmesi, kanuna veya genel ahlaka uygun olarak sağlandığı ispat edilemeyen mallar veya ilgili personellerin sosyal yaşantısı bakımından gelirleri ile uygun olduğu kabul edilemeyecek harcamalar şeklinde ortaya çıkan gelir artışlarıyla ilgili idarece disiplin soruşturması yapılarak Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulması sağlanmalıdır.

28- Karataş Belediyesince 13/04/2005 tarih ve 25785 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında

Yönetmelik uyarınca Etik Komisyonu oluşturulmadığı incelenmiştir.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "Etik Komisyonu" başlıklı 29. maddesinde; "Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulur.

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmiş ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurul'a bildirilir. Etik komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır." hükmüne yer verilmektedir.

Mevzuat hükmünden hareketle en kısa süre içerisinde Karataş Belediyesince Etik Komisyonunun kurulması sağlanmalıdır.

29- Devlet memurlarına verilen sicil raporlarının özlük dosyalarında muhafaza edilmeye devam ettiği incelenmiştir.

Destek Hizmetleri Müdürü kadrosunda yer alan memura ait sicil raporlarının, mal beyanlarıyla birlikte dosyasında yer alması örnek olmakla birlikte emsalleri mevcuttur.

25/2/2011 tarihli ve 27857 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yapılan değişikliklerle ilgili olarak uygulama birliğinin sağlanması ile kamu kurum ve kuruluşlarının kadro tahsis, dağılımı ve kullanımına ilişkin olarak yaptıkları işlemlerde etkinliğin artırılması amacıyla Kamu Personeli Genel Tebliği yayımlanmış bu tebliğin, "B) Sicil, Disiplin Ve Diğer Hususlara İlişkin Açıklamalar" bölümünde "6111 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundaki sicile ilişkin düzenlemeler yürürlükten kaldırıldığından 2011 yılından başlamak üzere Devlet memurları için sicil raporu doldurulmayacaktır. Geçmiş yıllara ait sicil raporlarının, 1/1/2011 tarihinden başlamak üzere beşinci yılın sonuna kadar muhafaza edilmesi gerekmektedir" hükmü yer almaktadır. Tebliğ hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

30- Bazı personellerin özlük dosyalarında bulunan öğrenim belgelerinin fotokopi olduğu görülmüştür.

Mehmet ŞAHİN'e ait diplomanın fotokopi olması konuya örnektir.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Belgenin çoğaltılması" başlıklı 29. maddesinde; "Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda ya da bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce fiziksel ortamda hazırlanan bir belgeden örnek çıkartılması hâlinde, çoğaltılan belgenin uygun bir yerine "ASLI GİBİDİR" ibaresi konulur ve yetkilendirilmiş görevli tarafından ad, soyad, unvan ve tarih belirtilmek suretiyle imzalanır. Bu şekilde çoğaltılan belge, asıl belge gibi kabul edilir." hükmü mevcuttur.

Öğrenim belgelerinin asıllarının, onaylı örneklerinin yada E-Devlet üzerinden alınan Yükseköğretim Mezun Belgesinin özlük dosyalarında muhafazası sağlanmalıdır.

ZABITA HİZMETLERİ:

31- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre C-6 grubunda yer alan Karataş Belediye Başkanlığı için; 1 adet zabıta Amiri, 5 adet zabıta komiseri ve 30 adet zabıta memuru kadrosunun öngörüldüğü; ancak zabıta memurunun bulunmadığı 14 adet şirket işçisi ve Zabıta Müdür Vekili ile iş ve işlemlerin yürütüldüğü incelenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 128. maddesinde; Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği belirtilmiştir.

Zabıta hizmetinin yerel yönetimlerin sunmakla yükümlü olduğu asli ve sürekli görevler arasında yer aldığı ve yerel yönetim kolluğu niteliğinde olduğu, bu sebeple işçi personellerin sadece zabıtaya ilişkin destek hizmetlerinde istihdam edilebileceği ve tutanak tanzim etmek gibi asli yükümlülükleri üstlenemeyecekleri bilinerek, zabıta biriminde ilçe ihtiyaçlarına yetebilecek sayıda memur personelin istihdamı sağlanmalıdır.

32- Nöbet çizelgelerinin zabıta hizmetlerinin 24 saat kesintisiz yürütülmesine olanak tanıyacak şekilde düzenlenmediği incelenmiştir.

Zabıta Yönetmeliğinin 9. maddesinde; Belediye zabıta hizmetleri resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere, günün 24 saati aksatılmadan sürdürüleceği, zabıta personelinin çalışma saatlerinin vardiyalar halinde görevin gereğine göre 24 saat iş 48 saat istirahat veya 12 saat iş 24 saat istirahat şeklinde düzenlenebileceği, belediye zabıta memurlarının haftalık olağan çalışma saatlerinin 48 saati geçmeyecek şekilde düzenleneceği, ancak, personel sayısı az olan zabitalarda 12 saat iş, 12 saat istirahat şeklinde de düzenleme yapılabileceği, bu uygulamadan dolayı hizmetin sürekliliğini aksatmamak kaydıyla ve bir sıra dâhilinde personele 657 sayılı Kanunun 99 uncu maddesi göz önünde bulundurularak ayrıca haftada bir gün ilave izin verilebileceği" belirtilmiş olduğundan, zabıta teşkilatına gerekli personel istihdamı yapılmak suretiyle zabıta nöbet çizelgesinin yönetmelik hükmüne göre hazırlanarak uygulanması sağlanmalıdır.

33- Denetime tabi dönemde ruhsatsız işyeri çalıştırılıp çalıştırılmadığına dair kapsamlı denetim yapılmadığı incelenmiştir.

Karataş Belediyesince, Karataş Vergi Dairesi Müdürlüğünden ilçede faaliyet gösteren vergi mükelleflerinin listesi talep edilerek, listede yer alan adreslerde yoklama ve denetim yapılması, ruhsatsız işyerlerinin tespit edilerek ruhsatlandırılması, ruhsatlandırılmayanların ise kapatılması sağlanmalıdır.

34- Denetime tabi dönemde zabıta personelinin hizmet içi eğitime tabi tutulmadığı incelenmiştir.

Zabıta personelinin Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10.maddesindeki görevlerini etkin yerine getirmesi, 11.maddedeki yetkilerini tam olarak kullanabilmesi için aynı yönetmeliğin 28.maddesi "...Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve belediye idareleri tek başlarına, birkaçı bir araya gelerek veya birlikler vasıtasıyla zabıta amir ve memurlarının genel kültürlerini, meslek bilgilerini ve verimliliklerini arttırmak, hizmete yatkınlıklarını sağlamak, geliştirmek, gelişen şartların gerekli kıldığı alanlardaki görgülerini arttırmak ve daha üst kadrolara hazırlamak amacıyla eğitim programları düzenlerler. Ayrıca zabıta teşkilatlarının personelinin temel ve teknik eğitimleri, gerektiğinde eğitim merkezi bulunan kamu kurum ve kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümleri veya ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilir." hükmü gereğince zabıta personelinin genel kültürlerini, mesleki bilgilerini ve verimliliklerini arttırmak amacıyla özellikle Belediye Zabıta Yönetmeliği, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, İmar Mevzuatı ve Yapı Denetimi, Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik başta olmak üzere zabıtanın görevleriyle ilgili diğer konularda hizmet içi eğitim programlarına tabi tutulması sağlanmalıdır.

35-Denetime tabi dönem içerisinde zabıta biriminin belediye başkanı tarafından denetlenmediği incelenmiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 30.maddesi, "Belediye zabıta teşkilatı personelinin çalışmaları; a) Bakanlık denetim elemanları, b) Valiler, kaymakamlar ve belediye başkanları ile bunların görevlendireceği diğer personel tarafından denetlenir." hükmü gereğince zabıta

müdürlüğü çalışmalarının belediye başkanı veya görevlendireceği personelce denetlenerek denetim raporuna bağlanması ve denetimde tespit edilen hususların takibi sağlanmalıdır.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARI:

36- Denetime tabi dönem içerisinde Denetime tabi dönem içerisinde toplamda 222 işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmiştir.

YILI	SIHHİ MÜESSESE	2. SINIF GAYRİ SIHHİ MÜESSESE	3. SINIF GAYRİ MÜESSESE	UMUMA AÇIK İSTİRAHAT VE EĞLENCE YERİ	TOPLAM
2020	12		4	8	24
2021	9	1	7	12	29
2022	15		5	16	36
2023	18		3	34	55
2024	18		6	20	44
2025	13		4	17	34
TOPLAM	85	1	29	107	222

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 7. maddesi uyarınca; verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının örneklerinin aylık olarak sigorta il müdürlüğüne ve ilgili ise ticaret siciline veya (5 Nisan 2012 gün ve 28255 sayılı R.G.-Yönetmeliğin 7.maddesine eklenen-ibare uyarınca) esnaf siciline, umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının da bir örneğinin en geç yedi gün içinde kolluğa gönderilmesi ihmal edilmemelidir.

37- 23.07.2025 tarih ve 33 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile optik ruhsatı verildiği incelenmiştir.

Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Yönetmeliğin 7. Maddesinde;

"Optisyenlik müessesesi açacak olanlar bizzat veya mesul müdürü tarafından, müessesenin açılacağı adresin, müessesenin isminin, sahip veya sahiplerinin belirtildiği ve açılma işlemlerinin başlatılmasını talep eden bir dilekçe ile il müdürlüğüne başvurur." denilmekte,

Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Yönetmeliğin 8. Maddesinde;

"İl sağlık müdürlüğünden optisyenlik müessesesi ruhsatnamesini almış müesseseler, ilgili belediyeden ayrıca işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı almak zorunda değildir." denilmektedir.

Optiklerin ruhsatlarını İl Sağlık Müdürlüklerinden almaları gerekmekte olup, optikler için ruhsat denetimi gerçekleştirilmeli, ruhsatsız olarak çalışan optiklerle ilgili gerekli yasal işlem uygulanmalı ve optiklerle ilgili belediye tarafından ruhsat düzenlenmemelidir.

38- Karataş Belediyesince ruhsatlandırılan işyerlerinde engellilerin işyerine giriş ve çıkışları için gereken kolaylaştırıcı tedbirlerin yeterince alınmadığı incelenmiştir.

Toplumsal yaşam içerisinde değerlendirildiğinde engelli bireyler hizmetlere ulaşılma açısından diğer vatandaşlara göre dezavantajlı bir gruptur. Bu kapsamda engelli

vatandaşların toplumsal hayata uyumu aşamasında özel düzenlemeler yapılmış ve özel olarak korunacak grup olarak düşünülen özürli bireylere sosyal devlet anlayışının bir uzantısı olarak günlük yaşamın hemen hemen her alanına ilişkin olmak üzere bir takım mevzuatsal düzenlemelere yer verilmiştir. Bu durum İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğinde de kendisine vücut bulmuştur. Mezkur yönetmeliğin 6/k maddesinde engellilerin işyerine giriş ve çıkışları için gereken kolaylaştırıcı tedbirlerin alınmış olması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Ruhsatlandırılacak işyerlerinde engellilerin işyerine giriş ve çıkışları için gereken kolaylaştırıcı tedbirlerin alınmış olması gerektiği bilinmeli, uygun olmayan işyerlerine yapılacak kontrollerde bu husus hatırlatılmalıdır.

39- İşyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için belediyeye yapılan başvurularda Yönetmelikte istenilmemesi gerektiği ifade edilen belgelerin istenildiği incelenmiştir.

Başvuruda bulunmak isteyenlerden "kimlik fotokopisi, tapu sureti, vergi levhası, esnaf oda kaydı, ticaret sicil gazetesi vb." belgelerin istenmesi uygulaması geneldir.

İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliğinin "İşyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi sırasında istenecek belgelere ilişkin usul ve esaslar" başlıklı ek 1 inci maddesinde;

Sihhi ve gayrisihhi işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması sırasında başvuru sahibi tarafından mevzuat gereği istenen herhangi bir belgenin aslının getirilmesi hâlinde, bu belgenin sureti, aslına uygunluğu kontrol edildikten sonra yetkili idarece görevlendirilen personel tarafından isim ve unvan yazılarak tasdik edileceği, başvuru sahiplerinden ayrıca belgelerin asıllarını veya noter onaylı suretlerinin istenmeyeceği,

Yetkili idarenin, kendi kayıtlarında bulunan ve değişmediği başvuru sahibince beyan edilen bilgi ve belgeleri başvuru sahiplerinden talep etmeyeceği,

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvurusunda bulunan gerçek kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğunun tespitinde başvuru formunda beyan etmiş oldukları Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarının esas alınacağı, yetkili idarenin başvuru sahibinin kimlik bilgilerine Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden erişeceği, başvuru sahiplerinden, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası beyanı dışında kimlik bilgilerinin teyidi için nüfus cüzdanı sureti, nüfus kayıt örneği, ikametgâh ilânıhaberi, fotoğraf veya kimlik bilgilerine ilişkin başkaca bir belgenin talep edilmeyeceği,

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvurusunda bulunanların vergi mükellefiyet kaydı bilgileri başvuru formunda beyan etmiş oldukları vergi numaraları ve bağlı bulundukları vergi dairesi adı esas alınarak e-vergi levhası sorgulamasıyla teyit edileceği, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvuruları sırasında başvuru sahiplerinden vergi levhası sureti veya vergi mükellefiyetine ilişkin başkaca bir belge talep edilmeyeceği,

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvurusunda bulunan ticaret siciline kayıtlı gerçek ve tüzel kişilerin ticaret sicil kayıtları hususunda başvuru formunda beyan etmiş oldukları ticaret sicil numaraları ve kayıtlı oldukları ticaret sicili müdürlüğünün adı esas alınacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvuruları sırasında başvuru sahiplerinden ticaret odası kayıt belgesi veya ticaret sicil gazetesinin talep edilmeyeceği, başvuru sahibinin ticaret sicil gazetesi bilgilerinin Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi Müdürlüğünün kurumsal internet sayfası üzerinden yapılacak ticaret sicil gazetesi sorgulaması ile teyit edileceği, ancak, başvuru sahibinin ticaret sicil kayıtları 01.10.2003 tarihinden önce ticaret sicil gazetesinde yayımlanmış ise başvuru sahibinden ticaret sicil gazetesinin talep edileceği,

Başvuru sahibinin mülk sahibi olması ve tapu kayıtlarına idare tarafından erişilmesinin mümkün olduğu durumlarda, başvuru sahiplerinden tapu sureti alınmayacağı, yalnızca beyan ile tapu kayıtlarına ulaşılması için gerekli bilgilerin alınacağı, Mülkiyet beyanının doğruluğunun yetkili idarelerce Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) üzerinden teyit edileceği,

Başvuru sahiplerinden başvuru sırasında ruhsat harçlarının yatırıldığına dair makbuzların istenmeyeceği, beyanın esas alınacağı, harçların yatırıldığına dair beyanın doğruluğunun yetkili idarece kendi kayıtlarından teyit edileceği,

Yetkili idare tarafından verilen ve daha önce verilmiş olan işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin bilgilerin elektronik ortamda kayıt altına alınacağı ve gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla elektronik ortamda paylaşılacak üzere hazır hâle getirileceği,

Başvuru sahiplerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı başvuru işlemleri sırasında istenen yapı kullanma izin belgesi bilgilerine Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden erişim için gerekli bilgilerin başvuru sahiplerinden talep edileceği, yetkili idarenin, başvuru sahiplerine ait yapı kullanma izin belgesi bilgilerine Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden erişememesi durumunda yapı kullanma izin belgesinin suretleri veya kurumca onaylı suretlerini başvuru sahiplerinden talep edebileceği, hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla işyeri açma ve çalışma ruhsatı başvurularında bulunanlardan sadece mevzuat hükümlerinde belirtilen belgeler istenerek işlem yapılmalı, kırtasiyecilik önlenmelidir.

40- Alkol satışı yapılacak yerler için düzenlenen ruhsat dosyalarında, ilgili işyerine ait açık alkollü içki satış belgesinin idarece kontrolünün yapıldığını gösterir belgelere yer rastlanılmamıştır.

Cafe için düzenlenen 14.09.2023 ve 44 numaralı işyeri açma çalışma ruhsatı örnek olmakla birlikte uygulama geneldir.

Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinde "(1) Tütün mamulleri ve alkollü içkilerin toptan ve perakende satışı ile açık alkollü içki satışı faaliyetlerinde bulunacak kişilerin, faaliyet türlerine göre aşağıdaki belgeleri almaları zorunludur:

a) Tütün mamullerinin perakende satışını yapabilmek için, tütün mamulü'perakende satış belgesi.

b) Alkollü içkilerin perakende satışını yapabilmek için, alkollü içki perakende satış belgesi.

c) (Mülga: RG-3/12/2013-28840)

ç) (Değişik: RG-3/12/2013-28840) Münhasıran tütün mamulü perakende satışını yapabilmek için, münhasır tütün mamulü perakende satış belgesi, münhasıran alkollü içkilerin perakende satışını yapabilmek için ise münhasır alkollü içki perakende satış belgesi.

d) Piyasaya arz ambalajı açılmak suretiyle açık alkollü içkilerin satışını ve sunumunu yapabilmek için, açık alkollü içki satış belgesi.

e) (Değişik: RG-3/12/2013-28840) Tütün mamulü toptan satışını yapabilmek için tütün mamulü toptan satış belgesi, alkollü içkilerin toptan satışını yapabilmek için ise alkollü içki toptan satış belgesi.

f) (Ek:RG-27/1/2013-28541) Nargilelik tütün mamulünün sunumu suretiyle satış yapabilmek için, nargilelik tütün mamulü sunum uygunluk belgesi.

(2) İşyerlerine, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler, bu Yönetmelik hükümlerine göre satış belgesi alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz." hükmü yer almaktadır. "

Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde ise söz konusu kurumun Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu olduğu, satış belgesinin de işyerlerinde tütün mamulleri satışı, nargilelik tütün mamulü sunumu ile alkollü içkilerin satışı ve/veya sunumunun yapılabilmesi için Kurum veya yetkilendirilmiş merci tarafından verilecek izin belgesinin olduğu, belirtilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde "İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere on beş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır," hükmü yer almaktadır.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri uyarınca ilgili işyerlerinin gerekli yetki belgelerine sahip olup olmadığının kontrolleri yapılmalı, yapılan bu kontrollerin sonuçları bir tutanağa bağlanıp dosyasında muhafaza edilmeli ve herhangi bir eksiklik olması durumunda mevzuata uygun işlemler tahsis edilmelidir.

41- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ait ruhsat dosyalarında, bu yerlerde çalıştırılacak kişilerin bulaşıcı hastalığının olmadığına dair beyanların bulunmadığı incelenmiştir.

14.09.2023 tarih 42 numaralı ruhsat dosyasında işyerinin umuma açık istirahat ve eğlence yerleri olmasına rağmen burada çalıştırılacak kişilere yönelik bulaşıcı hastalıklarının olmadığına dair beyanların bulunmaması örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliğinin 36. maddesinde;

"Kanunî istisnalar saklı kalmak üzere; eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmaz.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerin adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adli sicil ve bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair beyanlarının yetkili idareye verilmesi şarttır.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerin, bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair resmi sağlık kurumundan alınacak sağlık raporu, bu kişiler işe başlamadan önce temin edilir ve bu kişiler çalıştığı sürece altı ayda bir yenilenerek işyerinde hazır bulundurulur. Bu raporlar ruhsat verme aşamasında yetkili idare tarafından istenmez; ancak, yapılacak denetimlerde bu raporların görevlilere gösterilmesi gerekir..."

Hükümleri bulunduğundan, bundan böyle umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ait işyeri açma ve çalışma ruhsatı dosyalarında, işyerinde çalıştırılacak kişiler için adli sicil ve bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair beyanlar alınmalı ve dosyasında muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

Ayrıca bu yerlerde çalışanların sağlık raporlarının altı ayda bir yenilenip yenilenmediği, yapılan denetimlerde incelenmeli ve denetim tutanaklarında belirtilmesi sağlanmalıdır.

42- Beyan formu ile başvuru üzerine aynı gün düzenlenmesi gereken işyeri açma ve çalışma ruhsatları, daha sonraki tarihlerde düzenlendiği incelenmiştir.

19.12.2024 tarihinde düzenlenen sıhhi iş yeri açma ve çalışma ruhsatında 13.12.2024 tarihinde başvuru yapılmış olması duruma örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliğinin "Ruhsatların Düzenlenmesi" başlıklı 12. Maddesine göre; "Sıhhi işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1'de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir." denmektedir.

Ruhsat başvurusu yönetmeliğe uygun tanzim edildikten sonra yönetmeliğe uygunluğu tespiti yapılarak aynı gün içerisinde ruhsatın verilmesi sağlanmalıdır.

43- Umuma açık istirahat ve eğlence ruhsatı dosyaları ile bazı gayrisihhi müessese ruhsatı dosyalarında yapılan incelemede itfaiye görüşünün dosya içerisinde yer almadığı incelenmiştir.

07.03.2024 tarih ve 10 sayılı umuma açık istirahat yeri açma ve çalışma ruhsatı dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğinin "İşyerlerinde aranacak genel şartlar" başlıklı 5/h maddesinde; "Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması" hükmüne yer verilmektedir.

Mevzuat hükmünden hareketle umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile gayrisihhi müessese ruhsatı dosyalarında yangına karşı gerekli tedbirlerin alındığına ilişkin itfaiye raporunun mutlaka olması sağlanmalı, aksi taktirde ilgililer hakkında idari ve cezai sorumluluk doğacağı bilinerek işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

44- İçkili lokantalara ait işyeri açma ve çalışma ruhsat dosyalarında içkili yer bölgesine ait belge veya haritaların bulunmadığı incelenmiştir.

19.12.2024 tarihin ve 42 sayılı ruhsat dosyası örnek olmakla birlikte benzer ruhsat dosyalar mevcuttur.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 29. maddesine göre içkili yer bölgesi, mülki idare amirinin genel güvenlik ve asayiş durumu hakkındaki görüşü doğrultusunda belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediye meclisi, bu sınırlar dışında il genel meclisi tarafından tespit edilir.

İçkili yer bölgesi haricinde içkili yer açılmaz.

Bu kapsamda içkili lokanta ruhsat dosyalarına söz konusu işyerinin içkili yer bölgesinde olup olmadığını gösterir kroki eklenmesi sağlanmalıdır.

45- Özel yapı şeklini gerektiren işyerleri için düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarında yapı kullanma izni belgesinin bulunmadığı veya bu iş yeri için özel olarak düzenlenmediği incelenmiştir.

02.06.2025 tarih 27 nolu fırın işletme ruhsatı için düzenlenen dosya eklerinde yapı izni belgesinin olmaması örnektir.

İmar Kanununun 31 inci maddesinde, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınuncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmayacağı;

İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinde, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen iş yerlerinin hangi şartları taşımak zorunda olduğu belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (c) bendinde "Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna, ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğalgaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonu için yapı kullanma izni belgesinin alınmış olması" şartı koşulmuştur. Yine aynı yönetmelik ekinde yer alan EK-1 sıhhi müesseseler için sınıflarına ve özelliklerine göre aranacak nitelikler belirtilmiş ve bu listenin L -b) kapalı otoparklar- bendinin 1 inci alt bendinde "Kullanış amacına uygun yapı kullanma izni belgesi olacaktır." Şartı getirilmiştir.

Bundan sonra; özel yapı şeklini gerektiren iş yerlerinin yapı kullanma izni belgesi olmadan iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilmemesi, daha önce verilen iş yerlerinin de en

kısa sürede yapı kullanma izin belgelerini almaları konusunda gerekli takibin yapılması sağlanmalıdır.

46- Denetime tabi dönemde umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ait ruhsatlar verilmeden önce kolluk kuvvetlerinin görüşünün alınmadığı tespit edilmiş; ruhsat dosyalarında mesafe ölçümünde, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 34 üncü maddesi hükümlerine uyulup uyulmadığını gösteren bir evraka rastlanılmamıştır.

27.11.2024 tarih ve 38 sayılı iş yeri açma ve çalışma ruhsatına sahip olan çay, kahve ve alkolsüz içecek satışı yapan işletme duruma örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde umuma açık istirahat ve eğlence yerinin tanımı yer almıştır. Aynı Yönetmeliğin 32 nci maddesinde "Meyhane, kahvehane, kiraathane, bar, elektronik oyun merkezleri gibi umuma açık yerler ile açık alkollü içki satılan yerlerin, resmi ve özel okul binalarından ve ilk ve orta öğretim öğrencilerinin bulunduğu öğrenci yurtları ile anaokullarından, kapıdan kapıya en az yüz metre uzaklıkta bulunması zorunludur. Özel eğitime muhtaç bireylerin devam ettikleri öğretim kurumları ile okullar dışındaki diğer özel öğretim kurumları için bu zorunluluk aranmaz. Ancak söz konusu özel öğretim kurumlarıyla yukarıda belirtilen türdeki işyerleri aynı binada bulunamaz." hükmü ve aynı maddenin 3 üncü fıkrasında "İl özel idaresi ve belediyeler, umuma açık istirahat ve eğlence yeri ruhsatını vermeden önce kolluk kuvvetinin görüşünü alır." denilerek;

Bu Kanun kapsamına giren ürünlerin perakende veya açık olarak satışının yapıldığı yerler ile örgün eğitim kurumları ve dershaneler, öğrenci yurtları ve ibadethaneler arasında kapıdan kapıya en az yüz metre mesafenin bulunması zorunludur. Bu fıkradaki mesafe şartı turizm belgeli işletmeler için uygulanmaz.

Mesafe şartı, satış belgesinin verildiği tarih itibarıyla aranır.

Yönetmeliğe ekli Örnek 1 nolu, Sıhhi İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvuru/Beyan Formu' nun 20 nci maddesi "Umuma açık istirahat ve eğlence yeri ise mesafe krokisi" ibaresini içermekte ve formun altındaki hükümde ise bu krokinin forma eklenmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir. Bundan sonraki uygulamalarda Yönetmelikte belirtilen bu hususlara uygun işlem yapılmalı, kolluk kuvvetlerinden gerekli görüşlerin istenmesine dikkat edilmelidir.

İMAR İŞLERİ:

47- Denetime tabi dönemde toplamda 154 tane imar para cezası kesilmiş olup, 1 tanesi mahkeme kararı ile, 2 tanesi 3194 sayılı İmar Kanunun 8. Maddesi "g" bendine istinaden ve 1 tanesi yapı kayıt belgesi sunulduğundan dolayı iptal edilmiş olup geriye kalan 150 tane yapı için yıkım kararı alınmıştır. Verilen İmar para cezaların tümünün tahakkuk ettirildiği, bunlardan 70 tanesinin tahsilinin sağlandığı beyan edilmiştir.

İmar Kanunun 32. maddesine göre, ruhsat alınmadan ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespit edilerek yapı tatil tutanağı düzenleneceği, ruhsata aykırılık giderilmezse ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni kararını müteakip, belediyece yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

İmar Kanununun 42. maddesine göre, Ruhsat alınmadan veya ruhsata veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının yapı sahibine ve mesulüne para cezası verilir.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun yapı kullanma izni ile ilgili 30. maddesine göre; tüm yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için yapıya kullanma izni alınması zorunludur.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanun'un 184. maddesine göre, Yapı ruhsatıyesisi alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Yapı ruhsatıyesisi olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere

elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapılan yapıların kontrol ve tespiti yapılmalı, Ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapının tespitinin yapılmamasından ve yapımına devam edilmesini engellenmemesinden ve gerekli kararın alınmasını sağlanmamasından imar-fen işleri birim amiri ile belediye başkanının sorumlu olacağı bilinmeli ve buna göre gerekli tedbirler ve işlemler yerine getirilmelidir.

48- Denetim Dönemi içerisinde 23 adet metruk yapının tespiti yapılmış olup,

- Yeni Mahalle 50.sokak no:1
- Yeni Mahalle 11. Sokak no:11
- Karşıyaka Mahallesi 284.sokak no:14
- Karşıyaka Mahallesi 284.sokak no:3
- Karşıyaka Mahallesi 260.sokak no:1
- Karşıyaka Mahallesi Eyüp Esin Sokak No:19
- Karşıyaka Mahallesi Eyüp Esin Sokak No:7
- Karşıyaka Mahallesi 325.sokak no:2
- Karşıyaka Mahallesi 255.sokak no:8
- Karşıyaka Mahallesi 255.sokak no:3
- Karşıyaka Mahallesi 255.sokak no:5
- Karşıyaka Mahallesi 230.cadde no:13
- Karşıyaka Mahallesi Sahil caddesi no:29
- Kemaliye Mahallesi 221.sokak no:3
- Kemaliye Mahallesi 225.sokak no:1
- Hurma Boğazı Dalyanı
- Karataş İskele parsel numarası:4939
- Orta Mahallesi 232. Sokak no:2
- Olmak üzere 18 tanesinin yıkımı gerçekleştirilmiş,
- Karşıyaka Mahallesi 268.sokak no:10
- Karşıyaka Mahallesi Sahil caddesi no:35
- Orta Mahallesi 231. Cadde No:17
- Yeni Mahalle Cengizhan Sokaka No:33
- Karşıyaka Mahallesi 284. Sokak No:12

Yukarıda sayılan 2 metruk yapı ise kısmen yıkılmış durumda olduğu beyan edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunun Yıkılacak derecede tehlikeli yapılar başlıklı 39. Maddesine göre "Genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiği valilikçe tespit edilen metruk yapılar ile bir kısmı veya tamamının yıkılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların sahiplerinin adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki adreslerine tehlike derecesine göre bunun izalesi için belediye veya valilikçe üç gün içinde tebligat yapılır. Yapı sahibine bu şekilde tebligat yapılamaması hâlinde bu durum tebligat yapan idarenin internet sayfasında 30 gün süre ile ilan edilir ve tebligat varakası tebliğ yerine kaim olmak üzere tehlikeli yapıya asılır ve keyfiyet muhtarla birlikte bir zabıtla tespit edilir. Malik dışında binada ikamet amacıyla oturanlara da ayrıca tahliye için tebligat yapılır.

Tebliğati veya ilanı müteakip 30 günü geçmemek üzere ilgili idarece belirlenen süre içinde yapı sahibi tarafından tehlikeli durumun ortadan kaldırılmaması hâlinde, tehlikenin giderilmesi veya yıkım işleri belediye veya valilikçe yapılır ve masrafı % 20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilir. Alakalının fakruhali tevsik olunursa masraf belediye veya valilikçe bütçesinden karşılanır. Tehlike durumu o yapı ve civarının boşaltılmasını icabettiriyorsa mahkeme kararına lüzum kalmaksızın zabıta marifetiyle derhal tahliye ettirilir." denmektedir.

Belediye sınırları içerisinde bulunan metruk binaların tespit edilmesi ve gerekli

işlemlerin tesis edilmesi hatırlatmaya değer görülmüştür.

İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünün 08.02.2019 tarih 2407 sayılı yazısı gereğince, uyuşturucu ile etkin mücadele kapsamında metruk binaların tespit edilmesi, yıkılması, yıkılması zaman alacaklarda binalara girişi engelleyecek tedbirlerin alınması ve bağımlılar tarafından kullanımının engellenmesi sağlanmalıdır.

49- Karataş Kaymakamlığının, Karataş Belediyesine E-99910978-91244-2025050215451933079 sayılı Kıyı Kanunu ve İlgili Mevzuata Aykırı Yapılar hakkındaki yazısı ile ilçe sınırları içerisinde yer alan yapıların ivedilikle yıkım işlemlerine başlanıldığı,

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesi: "Ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir."

3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 6. maddesi: "Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez. Kıyılara moloz, toprak, çürük, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez," Hükümleri gereğince;

Sahil Şeridi içerisinde bulunan ;

Ormanaltı Plajı Mevkii 26 adet,

Harbiş Plajı Mevkii 25 adet,

Barınak Plajı Mevkii 42 adet,

Merkez Sahil Mevkii 4 adet olmak üzere 97 adet yapının Kıyı Kanunu ve İmar Kanununa aykırılıktan dolayı tespit edilen tüm yapılara imar para cezası ve yıkım kararı alınmış olup yıkım işlemlerine başlanılmıştır.

3621 sayılı Kıyı Kanununun 5. Maddesinde;

"Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır,

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir." Denmekte,

3621 sayılı Kıyı Kanununun 6. Maddesinde;

"Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz.

Kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez.

Kıyılara moloz, toprak, çürük, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.

Kıyının kumluk veya çakıllık olduğu alanlarda denize girme, güneşlenme, amatör su sporları gibi faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik rekreatif amaçlı iskele yapılamaz. Ancak, kıyının kayalık karakter gösterdiği ya da kıyının kumluk veya çakıllık olmasına rağmen niteliği gereği su alanından başka türlü faydalanmanın mümkün olmadığı zorunlu hallerde genişliği üç metreyi geçmeyen ve platform niteliği taşımayan rekreatif amaçlı iskeleler yapılabilir. Buna ilişkin usul ve esaslar; 2634 sayılı Kanun kapsamındaki alanlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından müştereken, diğer alanlarda ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenir," denmektedir.

Sahil şeridi içerisinde bundan böyle gerekli mevzuat hükümlerine göre hareket edilerek denetimler artırılmalı ve Kıyı Kanunu hükümlerine aykırılıklar tespit edilerek gerekli işlemler yapılmalıdır.

50-İmar planında yeşil alan olarak gösterilmesine karşın belediye tarafından halen yeşil alan (park) yapılmayan yerler bulunduğu incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 10. maddesinde imar planlarının kesinleşmesinden sonra üç ay içinde imar planlarının gerçekleştirilebilmesi için beş yıllık imar programlarının

hazırlanarak kabul edileceği düzenlenmiştir. Beş yıllık imar programlarının hazırlanması ve kabul edilmesindeki amaç imar planlarında öngörülen amaçların gerçekleştirilmesidir.

İmar planlarında yeşil alan (park) olarak gösterilen yerlerin 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesi düzenlemesi kullanılarak ya da kamulaştırılarak fiili olarak yeşil alana (park) dönüştürülmesi sağlanmalı ve imar planlarında hedeflenen amaçlar gerçekleştirilmelidir.

51- Afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrası yapılan çalışmalarda sahada bulunan adres bileşenlerinin eksiksiz ve doğru olarak Mekansal Adres Kayıt Sisteminde (MAKS) yer alması, çalışmaların hızlı, etkin ve verimli yürütülmesi bakımından büyük önem taşıdığından 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 50/8 maddesinde yer alan "Yetkili idareler adres oluşumuna dayanak teşkil eden yapı belgelerini, belgelerin oluşturulması ile eş zamanlı olarak ulusal adres veri tabanına işlemekle yükümlüdür." hükümleri doğrultusunda Karataş Belediyesi'nin MAKS entegrasyon sürecinin tamamlandığı görülmüştür.

52- Kırsal Mahalleler ile ilgili 01.04.2021 tarih ve 29 numaralı meclis kararı üzerine Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 10.06.2021 tarih ve 67597785-105.04-158 sayılı kararı ile 37 mahalle "kırsal mahalle" olarak belirlenmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun EK 3.maddesinde;

"Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde; gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar ve zirai istihsalde kullanılan bina, arsa ve araziler 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisinden muaftır. Bu yerlerde, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için emlak vergisi %50 indirimli uygulanır. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçlar alınmaz; anılan Kanuna göre alınması gereken diğer vergi, harç ve harcamalara katılma payları %50 indirimli uygulanır." denilmektedir.

Mevzuat hükmü uyarınca istisna ve muafiyetler göz önünde bulundurularak işlem yapılması gerekmektedir.

Yapı Ruhsatları

Denetime tabi dönemde Karataş Belediyesi tarafından (214) adet yapı ruhsatı ve (120) adet yapı kullanma izin belgesi verildiği görülmüş olup tarafınca rastlanabilen tenkit ve tavsiyelere değer hususlar raporun süregelen maddelerinde paylaşılmıştır.

53- Denetime tabi dönemde düzenlenen yapı ruhsatlarının bazı bölümlerinin eksik doldurulduğu incelenmiştir.

23.08.2021 tarih ve 22 numaralı yapı ruhsatında yapının inşasına süresi içinde başlanıp başlanmadığının kontrolünü sağlayan "Başlama Tarihinde İnşaatı Mahallinde Kontrol Eden Teknik Görevliler" başlıklı bölümün doldurulmaması ve 20.12.2022 tarih 40 sayılı yapı ruhsatında yapının inşasına süresi içinde başlanıp başlanmadığının kontrolü amacıyla yer alan bölümün doldurulmaması örnektir.

Yapı Ruhsatlarının ve Yapı Kullanma İzin Belgelerinin kullanılma zorunluluğu ve bu belgelerin şekli ve standardı İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve yayımlanan tebliğlerle belirlenmektedir. Bu konuda İçişleri Bakanlığınca hazırlanıp yayımlanan ve denetime tabi dönemde yürürlükte bulunan tebliğ 15.08.2012 gün ve 28385 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğin 4. maddesi gereğince, belediyeler standart yapı ruhsatı ile yapı kullanma izin belgesini ilgili standartların eklerinde yapılan açıklamalara uygun şekilde düzenleyeceklerdir.

Standart yapı ruhsatı formunda belediyelerin yapmaları gereken asgari kontrol ve vize aşamaları teker teker sayılarak mevzuatla hüküm altına alınmış ve kontrol ve vize işlemlerinin

yapılıp yapılmaması belediyelerin inisiyatifine bırakılmayarak, tarih ve imza alınması zorunluluğu getirilip belgelenmesi istenmiştir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 54 üncü maddesinin (2) nci fıkrasında ruhsat tarihinden itibaren iki yıl içinde inşasına başlanmayan veya 5 yıllık ruhsat süresi içinde tamamlanmayan ve süresi içinde ruhsat yenilemesi yapılmayan yapıların ruhsatsız yapı olarak değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Bundan böyle 15.08.2012 gün ve 28385 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Kullanılmasına İlişkin Mecburi Standard Tebliği ekinde yer alan TS 8737 nolu Yapı Ruhsatının ve TS 10970 nolu Yapı Kullanma İzin Belgesinin aynı tebliğ ekinde yer alan açıklamalara uygun olarak düzenlenmesi; yapı ruhsatı alınması sonrasında inşaatın İmar Kanununda yazılı sürelerde başlanıp başlanmadığı hususunun inşaat mahallinde kontrol edilerek tespit edilmesi ve ruhsatların "Başlama Tarihinde İnşaatı Mahallinde Kontrol Eden Teknik Görevliler" başlıklı ana bölümlerine sütunlar itibariyle eksiksiz doldurulması sağlanmalı; "Yapı Ruhsatı Formu Eki: Açıklama"da da belirtildiği üzere, "Usulüne uygun doğru ve eksiksiz düzenlenmeyen Yapı Ruhsatının, onaylanmış olsa dahi geçersiz sayılacağı" bilinmelidir.

54- Yapı kullanma izin belgesi verilmesi öncesinde, yapının sağlık açısından sakıncalı olup olmadığının tespit edilmediği, aralarında bir sağlık memurunun da bulunduğu bir komisyon tarafından tetkik edilip rapora bağlanmadığı incelenmiştir.

29.12.2020 tarih ve 21 sayılı yapı kullanma izin belgesi örnek olmakla beraber uygulama geneldir.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 252. maddesinde; "Yeni inşa edilerek sahibi oturacak veya kiraya verilecek binaların ilk defa iskânından evvel içinde oturacaklar için sıhhi ve fenni mahzurları olmadığı belediyelerce tasdik edilmeden iskân ve icari memnudur. Bu tasdik için binanın, aralarında bir sıhhat memuru da bulunduğu bir heyet tarafından tetkiki ve rapor verilmesi lazımdır." hükmü; aynı Kanunun 302. maddesinde ise "Belediyelerce 252 nci maddeye tevfikân sıhhi mahzuru olmadığı tasdik edilmeden sahip oldukları binaları iskân ettirenler veya icara verenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir." hükmü yer almıştır.

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği 03.07.2017 gün ve 30113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmış ve yeni Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği 01.10.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yeni Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin "Yapı kullanma izni" başlıklı 64. maddesinin üçüncü fıkrasında da, "Mal sahibinin müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idarenin (belediyenin), yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını belirleyeceği" belirtilmiştir.

Yapı kullanma izin belgesi taleplerinde "Sağlık Memuru"na iskân izni alacak yapının sağlık açısından sakıncalı olup olmadığının tespit ettirilmesi, aralarında bir sağlık memurunun da bulunduğu bir komisyon tarafından tetkik edilip rapora bağlanması sağlanmalı, ihtiyaç duyulduğunda Sağlık İl Müdürlüğü ile yazışma yapılarak da iskân izni alacak yapının sağlık açısından sakıncalı olup olmadığının tespit ettirilebileceği bilinmelidir.

55- Yapı ruhsatının Belediye tarafından süresi içerisinde düzenlenmediği incelenmiştir.

24.09.2024 tarihinde düzenlenen 80 numaralı yapı ruhsatı için 11.07.2024 tarihinde dilekçe ile başvurulduğu incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 22.maddesinde "Yapı ruhsatıyesı almak için belediye, valilik (1) bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir. Belediyeler veya valiliklerce (2) ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve

yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir. Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren on beş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir. Eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç on beş gün içinde yapı ruhsatı verilir." denmektedir.

Bundan sonra belediye tarafından alınan dilekçelerde, tarihlerinin belirtilmeli ve 30 günlük süre içerisinde uygun olanlara yapı ruhsatı verilmelidir.

TEMİZLİK VE ÇEVRE İLE İLGİLİ İŞLER :

56- Belediye Başkanlığının temizlik faaliyetleri için, 5 adet çöp toplama aracına toplam 22 işçi görevlendirilmiş olup her gün belli bir düzen içerisinde çöp toplama işlemi yapıldığı, toplamda 2000 adet çöp konteynerinin faal bulunduğu her gün bütün çöp konteynerinin temizlendiği, Karataş Belediyesi tarafından beyan edilmiştir.

Karataş Belediyesinde Katı Atık Arıtma Tesisi bulunmadığı, Karataş Belediyesi katı atıkların toplanması için ilçe merkezine 6km uzaklıkta Adana Büyükşehir Belediyesinin katı atık toplama birimine teslim edildiği beyan edilmiştir.

Mevzuatımızda yer alan Atık Yönetimi Yönetmeliği, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği, Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik hükümleri ile belediyelere birçok görev ve sorumluluk tevdi edilmiştir. Yaşadığımız dünyayı daha temiz kılmak, çevremizde neden olduğumuz kirliliği minimuma indirmek, sürdürülebilir bir çevre temizliği sağlamak, ülkemizi gelecek nesillere daha temiz bir şekilde bırakabilmek adına öncelikle belediyelerin mevzuata göre görev ve sorumluluklarını titizlikle yerine getirmesi sağlanmalıdır. Mahalle sakinlerinin de çevreyi koruma bilincine erişebilmeleri için gerekli eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi sağlanmalıdır.

SAHİPSİZ SOKAK HAYVANLARI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

57- Adana Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 27.01.2025 tarihi E-90693841-000-11603968 sayılı 5199 Sayılı Kanun Kapsamında Ayrılacak Ödenekler Hakkında yazıya istinaden Karataş Belediyesi, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne 27.02.2025 tarih ve E-48830606-100-15738 sayılı yazısı ayrılacak ödenek hakkında görüş istemiş olup, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün E-16568411-280.01.02-18904971 sayılı görüş yazısına cevabında;

"Nüfusu 25.000 altında olan belediyelerin hayvan bakım evi kurma zorunluluğu ve bütçelerinden pay ayırma zorunluluğu bulunmadığı ancak hayvanların toplanarak en yakındaki bakımevine götürülmesi hususunda;" şeklinde belirtilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Adana Bölge Müdürlüğünün E-55720789-622.03-13813 sayılı yazısı ile 31.12.2024 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre Adana İli Karataş İlçe nüfusu 24.304 kişidir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun "Yerel Yönetimlerin Sorumluluğu" başlıklı Ek 1'inci maddesinde;

"Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve sahiplendirilinceye kadar bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar." denilmekte,

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun Geçici 4. Maddesinde;

"Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle yükümlüdür.

Belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahihsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz." denilmektedir.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre Adana İli Karataş İlçe nüfusu 25.000 üzerine çıktığı takdirde Karataş Belediyesinin hayvan bakımevi kurmasının ve bütçeden pay ayırmasının zorunlu hale geleceği bilinmelidir.

58- 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu Ek 1'inci maddesi gereğince Karataş Belediyesince 33 sahihsiz hayvanların toplanıp Adana Büyükşehir Belediyesinin Hayvan Bakımevine teslim edildiği tutanaklardan anlaşılmış olup, Karataş Belediyesinin hayvan bakımevine sahip olmadığı ancak besleme noktasının bulunduğu incelenmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 6'ncı maddesinde; "...Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır... Hiçbir kazanç ve menfaat sağlamamak kaydıyla sadece insanî ve vicdanî amaçlarla sahihsiz ve güçten düşmüş hayvanlara bakmak veya bakmak isteyen ve bu Kanunda öngörülen şartları taşıyan gerçek ve tüzel kişilere; belediyeler, orman idareleri, Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından, mülkiyeti idarelerde kalmak koşuluyla arazi ve buna ait binalar ve demirbaşlar tahsis edilebilir. Tahsis edilen arazilerin üzerinde amaca uygun tesisler ilgili Bakanlığın/İdarenin izni ile yapılır." Hükmü,

Sokak hayvanlarının bakım ve rehabilitasyonlarına yönelik çalışmaların devamlılığının sağlanması, çevre ve toplum sağlığını ilgilendiren konularda gerekli hassasiyetin ciddiyetle ele alınması tavsiyeye değer görülmüştür.

AFET İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ İS VE İSLEMLERİ:

59- 04.05.2023 tarihinde 20 numaralı meclis kararı ile Afet İşleri Müdürlüğü kurulmuş olup müdürlük görevi asaleten yürütülmektedir.

05.02.2025-10.02.2025 tarihleri arasında yapılan Depremde Arama Ve Kurtarma Eğitimine 19 personelin, 15.04.2025 tarihinde Adana Yerel Düzey Beslenme Çalışma Grubu eğitimine bir personelin ve 24.06.2025 ile 01.07.2025 tarihlerinde yapılan Geoteknik Uygulamaların TBDY-2018 ve Kazı Destek Yapıları(2022) Yönetmeliklerine uygun olarak ruhsatlandırılması eğitimine personelin katılımı sağlamıştır.

06.02.2023 tarihinde gerçekleşen deprem felaketi sonrası afet bölgesine 10 adet harcama evrakı ile toplamda 625.362,00 TL bedelinde aynı yardım gerçekleştirildiği beyan edilmiştir.

Adana Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının 30.08.2023 tarih ve E-80017328-769-118291- sayılı ağır hasarlı binaların yıkımı konulu Karataş Belediyesine yazılan yazıya istinaden 28 adet ağır hasar kayıtlı bina için 24.10.2023 tarih ve 124 sayılı encümen kararına istinaden 14.11.2023 tarihinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanuna göre ihaleye çıkılmış ancak ihaleye katılan istekli olmadığı,

Karataş İlçe sınırları içerisinde 28 binanın ağır hasar kayıtlı olarak belirlendiği, Adana Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından 24 binanın yıkımının

gerçekleştirildiği, bir tanesinin mahkeme sürecinin devam ettiği ve 3 binanın ağır hasar kaydının mahkeme tarafından iptal edildiği beyan edilmiştir.

Karataş ilçe sınırları içerisinde 127 binanın orta hasar kayıtlı olarak belirlendiği, Adana Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından 65 binanın yıkımının gerçekleştirildiği, 7 binanın mahkeme sürecinin devam ettiği ve 55 binanın ağır hasar kaydının mahkeme tarafından iptal edildiği beyan edilmiştir.

EVLENDİRME İŞ VE İŞLEMLERİ:

60- Teftişe tabi dönem içerisinde evlendirme iş ve işlemleri; 30.06.2020 tarihinde yapılan görevlendirme ile Umut KUMLU tarafından yürütülmektedir.

Denetim dönemi içerisinde 2020 yılında 189, 2021 yılında 223, 2022 yılında 238, 2023 yılında 201, 2024 yılında 159 ve 2025 yılında 111 olmak üzere toplam 1.121 evlendirme gerçekleştirilmiştir.

Evlendirme Yönetmeliği'nin 7'nci maddesine göre; "Evlendirme memuru, belediye bulunan yerlerde belediye başkanı veya bu işle görevlendireceği memur, köylerde muhtardır..."

Evlendirme Yönetmeliği'nin 8'nci maddesine göre; "...Evlendirme memurluğu görev ve yetkisi belediye başkanınca bizzat kullanılabileceği gibi görevlendireceği üst düzey personel tarafından da kullanılabilir..." hükümleri yer almaktadır.

Evlendirme Memurluğunun yapmış olduğu iş ve işlemler Karataş İlçe Nüfus Müdürlüğüne 24.10.2024 tarihlerinde denetime tabi tutulduğu anlaşılmıştır. Adana Valiliği İl Nüfus Müdürlüğü tarafından 20.11.2024 tarihlerinde denetime tabi tutulduğu anlaşılmıştır. Söz konusu raporlar dikkate alınarak işlemler yürütülmelidir.

BELEDİYE BAŞKANI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

61- Denetim tarihi itibarıyla Belediyenin, bina vergisinden 11.819.794.36 TL, arsa vergisinden 11.843.753.29 TL, arazi vergisinden 6.449.707.51 TL, çevre ve temizlik vergisinden 1.624.391.05 TL, ilan ve reklam vergisinden 350.730.67 TL alacağı bulunduğu,

Denetim tarihi itibarıyla Belediyenin 2025 yılı Ocak-Haziran ayları tahakkuk ve tahsilat oranı yüzdeleri bina vergisi %21, arsa vergisi % 21, arazi vergisi %4, çevre ve temizlik vergisi %3, ilan ve reklam vergisi % 8

2024 yılı tahakkuk ve tahsilat oranı yüzdeleri bina vergisi % 57, arsa vergisi % 36, arazi vergisi % 8, çevre ve temizlik vergisi % 16, ilan ve reklam vergisi % 13

2023 yılı tahakkuk ve tahsilat oranı yüzdeleri bina vergisi % 34, arsa vergisi % 26, arazi vergisi %7, çevre ve temizlik vergisi % 18, ilan ve reklam vergisi % 11

2022 yılı tahakkuk ve tahsilat oranı yüzdeleri bina vergisi % 25, arsa vergisi % 15, arazi vergisi % 16, çevre ve temizlik vergisi % 24, ilan ve reklam vergisi % 4

2021 yılı tahakkuk ve tahsilat oranı yüzdeleri bina vergisi % 28, arsa vergisi % 11, arazi vergisi % 11, çevre ve temizlik vergisi % 100, ilan ve reklam vergisi % 13

2020 yılı tahakkuk ve tahsilat oranı yüzdeleri bina vergisi % 26, arsa vergisi % 11, arazi vergisi % 7, çevre ve temizlik vergisi % 28, ilan ve reklam vergisi % 12 olduğu,

Belediyenin denetim tarihi itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumuna borcu 2.976.686.17-TL, İller Bankasına 4.565.932.65 TL kredi borcu ve 822.844.65-TL-kredi faizi, Karataş Vergi Dairesine 3.138.713.09 TL, Personel Ltd.Şti.'ne 16.547.587.71 TL, 16.326.015.12.-TL piyasaya borcu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38/f maddesine göre; belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek belediye başkanının görevidir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11 inci maddesine göre; üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık

programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden meclislerine karşı sorumludurlar.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 38'inci maddesine göre; "kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur"

Aynı Kanun'un 71'inci maddesine göre; "Kamu zararı, mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde; ...

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

Esas alınır.

Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Dolayısıyla, Belediye Başkanı ve Hesap İşleri Müdürünün 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 38. ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38/f maddelerinde belirtilen belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek görevlerini hassasiyetle yerine getirmeleri, aksi halde 5018 sayılı Kanun'un 71. maddesinde tanımlanan kamu mallarında azalmaya neden olmaları nedeniyle hem mali ve hem de hukuki sorumluluk doğuracağı unutulmamalıdır.

62- Belediye Başkanı tarafından hazırlanması gereken performans programının hazırlanmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunun 41.maddesinde;

"Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir." denmektedir.

Karataş Belediyesinin nüfusu 50.000'in altında olduğundan dolayı stratejik plan hazırlaması zorunlu olmadığı ancak performans programı düzenlemesi gerektiği bilinmelidir.

63- 31.07.2009 tarih 27305 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesine istinaden hizmet standartlarının oluşturulmadığı incelenmiştir. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde; "İdareler, Ek-2' de yer alan örneğe göre hizmet standartlarını oluşturur.

Ek-3' te belirtilen açıklamalara göre oluşturulan hizmet standartları tablosunda; hizmetin adı, başvuruda istenen belgeler, hizmetin ne kadar sürede tamamlanacağı ve şikâyet mercilerine ilişkin bilgiler yer alır. Bu tablo, hizmeti doğrudan sunan birimlerce vatandaşların

kolayca görebileceği panolarda, kurumsal internet sayfalarında ve e-Devlet Kapısında duyurulur. Ayrıca, idarenin danışma masalarında da istenilen belgeleri gösteren dokümanlar bulundurulabilir ve talep edenlere ücretsiz olarak verilir." denilmektedir.

İdare tarafından hizmet standartları tablosunun oluşturularak, hizmeti doğrudan sunan birimler tarafından, vatandaşların kolayca görebileceği panolarla bulundurulması ve belediyenin internet sitesinde devamlı suretle yayınlanması sağlanmalıdır.

64- Tahsili imkânsız hale gelen veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı VUK'un kapsamına giren amme alacaklarında 10,00 TL'ye, diğer amme alacaklarında 20,00 TL'ye kadar amme alacaklarının terkin ile ilgili herhangi bir çalışmanın yürütülmediği incelenmiştir.

6183 sayılı Kanunun 4108 sayılı Kanunun 15. maddesiyle değişik 106. maddesi hükmü uyarınca; "Yapılacak takip somunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası Dâhil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dâhil) kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisine haiz olanlar tarafından tahsil zaman aşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir." hükmüne uygun olarak, belirtilen miktardaki amme alacağının Belediye Başkanı tarafından tahsil zaman aşımı süresi beklenilmeksizin terkin edilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

65- Belediyeye ait internet sitesinin aktif bir biçimde kullanılmadığı incelenmiştir.

Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "Kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması" başlıklı 4. Maddesi ve "Vatandaşın bilgilendirilmesi" başlıklı 5. Maddesinde de belirtildiği üzere şeffaf yönetimin tezahürü olarak idarenin sunduğu hizmetlere ilişkin bilgiler ile basılı ortamda bulunan bilgi ve belgelerin elektronik ortama taşınmasını temin için belediye internet sitesinin aktif kullanımı sağlanmalıdır.

66- Denetim dönemi içerisinde Kent Konseyinin kurulmadığı incelenmiştir.

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 6. Maddesinde sayılan görevleri "Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak, sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak, kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak, yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek, kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek, kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak, sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek, sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak, çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak, kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak, kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır." sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan Kent Konseyi Yönetmeliği gereği, oluşturulan kent konseyinin yönetmelikte belirtilen şekiller çerçevesinde toplanması sağlanmalı ve görevleri ile sınırlı olarak oluşturulan görüşlerin belediyeye gönderilmesi sağlanmalı, belediye meclisi toplantılarında gündeme alınarak değerlendirilmeli ve belediye tarafından konsey çalışmalarına destek verilmelidir.

67-Belediyece gönüllü kişilerin hizmetlere katılımına yönelik programlar düzenlenmemiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde; "Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirli olanların durumuna uygun yöntemler uygulanır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38/n maddesinde; "Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak." Belediye başkanının görevleri arasında sayılmış, aynı kanunun Belediyenin giderleri başlıklı 60 ncı maddesinin i bendinde " Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar." Belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Yine aynı kanunun 77 nci maddesine göre; " Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında belde de dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Belediye hizmetlerinin tüm vatandaşlar için olduğu; engelli ve yaşlı vatandaşlarında göz önüne bulundurularak bu kişilerinde belediye hizmetlerine ve personellerine ulaşabilmeleri için gerekli tedbirlerin alınması"

Kanunun ilgili hükümleri doğrultusunda belediye başkanlığı tarafından hizmet sunumunda; engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirli olanların durumuna uygun yöntemlerin genişletilerek uygulanması,

Engelliler merkezinin oluşturulması, gönüllü kişilerin hizmetlere katılımına yönelik programlar düzenlenmesi sağlanmalıdır.

68- CİMER, "Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi" ifadesinin kısaltmasıdır. Anayasa tarafından güvence altına alınan dilekçe ve bilgi edinme haklarının kullanımını kolaylaştırmak için oluşturulmuş dünyanın en büyük kamuoyu iletişim platformudur. CİMER bilgi edinme hakkının daha hızlı ve daha kolay kullanımını ve buna dayalı olarak nitelikli bir hizmet sunumunu oluşturmayı hedeflemektedir. Bilgi edinme hakkı bireylerin kamu kurumlarının ellerinde bulunan ya da görevleri gereği bulunması gereken somut bilgi ve belgeye erişebilme hakkıdır. Bilgi Edinme Hakkı Kanununda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi ve belgeyi başvuru sahiplerinin erişimine sunma yükümlülüğü, Kanunun temel prensibidir. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi tarafından Belediyeye iletilen bilgi edinme konulu başvurular kısa sürece sonuçlandırılmalıdır.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen incelemeler sonucunda elde edilen "Kurumsal Takip Bülteni" de belirtilen hususlarla ilgili Adana Valiliğinin belirlediği süre sonuna kadar Valiliğe sunulmak üzere Karataş Kaymakamlığına gönderilmesi gerekmektedir.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi tarafından gelen şikayet başvurularının Karataş Belediyesine cevaplanması sırasında tespit edilen mevzuata aykırı uygulamaların artık Karataş Belediyenin şikayete ilişkin bu duruma muttali olunmasının kanıtı niteliğinde olduğu, Karataş Belediyesince aykırılığın mevzuata uygun hale getirilmesi ve gerekli işlemlerin yapılmasının gerekliliği anlaşılmalı, eğer muttali olunan konularda ve özellikle kaçak yapılarla ilgili gerekli işlemlerin yapılmaması halinde Belediyenin sorumluluğunun doğacağı bilinmelidir.

BÜTÇELER VE KESİN HESAPLAR:

69- Belediyenin 2020-2025 arası mali yılı bütçeleri ve kesin hesapları ile ilgili olarak tahmin edilen ve gerçekleşen gelir ve gider rakamları ile gerçekleşme oranları aşağıdaki listede gösterilmiştir:

MALİ YILI	BÜTÇE		KESİN HESAP		GERÇ. ORAN (%)	
	GELİR (TL)	GİDER (TL)	GELİR (TL)	GİDER (TL)	GELİR	GİDER
2020	30.013.000,00	30.013.000,00	16.168.275,21	20.592.408,70	70,15	69,00
2021	34.683.050,00	34.683.050,00	23.380.481,08	19.937.324,53	56,09	58,00
2022	46.889.927,00	46.889.927,00	41.259.795,17	44.977.068,54	71,00	113,00
2023	102.000.000,00	102.000.000,00	88.103.282,76	95.032.860,92	86,00	93,00
2024	162.000.000,00	162.000.000,00	145.233.775,18	153.842.526,24	89,00	94,96

Denetim döneminde bütçe gerçekleştirmelerine bakıldığında gelir kesin hesabının gerçekleşme oranlarının %56,09 ile %89 arasında gerçekleştiği, gider kesin hesabının gerçekleşme oranlarının ise %58 ile %113 arasında gerçekleştiği görülmektedir. Gider ve gelir kesin hesabı bütçe gerçekleştirmelerinin dalgalı bir seyir izlediği bunun sebebinin ise bütçe tahminlerinin objektif olarak yapılmaması olduğu değerlendirilmektedir.

Bütçe, Belediyenin kalkınma plan ve programların gerekleri ile fayda ve maliyet unsurları göz önünde tutulmak suretiyle verimlilik ve tasarruf ilkelerine göre hazırlanarak uygulanmalıdır. Bütçe yılı ve izleyen iki yılın gelir tahmininde, kesin sonucu alınmış son üç yılın gelir artış oranlarının esas alınması, ayrıca kanunlarla vergi resim ve harç oranlarında değişiklik yapılması, yapılan yatırımların faaliyete başlaması, herhangi bir nedenle gelirlerde artış öngörülmesi gibi hususlar ile merkezi idarenin ekonomik verileri ve ileriye yönelik öngörülerini gelir tahminlerinde dikkate alınacağı yönündeki Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 13 üncü maddesi hükümlerine uyularak, daha gerçekçi bir bütçe yapılması sağlanmalıdır.

Belediyenin amaçlarının gerçekleştirilmesi için, belediye yönetiminin gelir ve gider dengesini uyumlaştırması gerekir. Bütçeleme, belediyenin tüm bölümlerindeki çalışanlara amaçların en iyi biçimde nasıl gerçekleştirileceği konusunda fikir alış veriş için bir temel sağlar.

Bütçeler, belediyede bütçeleri düzenleyen yöneticiler arasındaki iletişimin sağlanmasında önemli rol oynar. Bütçeler belediyedeki her yöneticiyi önceki yöneticilerle yapmakla yükümlü oldukları eylemler hakkında bilgili kılan iletişim ağını kurar.

Belediye yöneticilerinin hazırladığı bütçelerin uygulanması, belediye personelinin bu bütçelerin neler olduğunu bilmesine bağlıdır. Belediye bütçesinin personel tarafından yeteri kadar anlaşılması, sadece programların ve yapılacak işlerin bilinmesi demek değildir. Uygulayıcı personelin aynı zaman da izlenecek politikalar ve uyulması gereken sınırlamalar hakkında da bilgi sahibi olması gerekir.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirtildiği üzere; belediye faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı bundan sonraki hazırlanacak bütçelerin gerçekleşme oranlarının, temel bütçeleme ilkesi olan doğruluk ilkesi çerçevesinde gerçeğe en uygun düzeyde olması sağlanmalıdır. Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirtildiği üzere; belediye faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasını sağlayacak nitelikte olmalı ve tahakkuk eden belediye alacaklarının tahsilat oranlarının yükseltilmesi sağlanmalıdır.

BORÇLANMALAR:

70- Denetim Dönemi içerisinde yapılan borçlanma sınırları, borçlanma miktarları, kaynakları ve borçlanma sebepleri aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

BELEDİYE BORÇLANMA CETVELİ					
BÜTÇE YILI	BİR ÖNCEKİ YIL BÜTÇE GELİR TOPLAMI	YENİDEN DEĞERLENDİRME ORANI %	EN SON YIL BÜTÇE GELİR KESİN HS.	SON YIL GER. BÜT. GEL. %10'U (C/10)	İLGİLİ YIL BORÇLANMA TUTARI
	(A)	(B)	[(A*B)+A]=C	(D)	
2020	15.926.190,28	22,58	19.522.324,05	1.952.232,40	0,00
2021	16.168.275,21	9,11	17.641.205,09	1.764.120,50	3.000.000,00
2022	23.380.481,08	36,20	31.844.215,23	3.184.421,52	6.992.715,99
2023	41.259.795,17	122,93	91.980.461,37	9.198.046,13	3.183.271,42
2024	88.103.282,76	58,46	139.608.461,86	13.960.846,18	0,00
2025	145.233.775,18	43,93	209.034.972,61	20.903.497,26	0,00

İller Bankasından 2022 yılında 4.492.715,99 TL(Yol altyapı sıcak asfalt kaplama işi), 2023 yılında 612.734,64 TL.(Garaj Amirliği yapım işi),1.494.990,50 TL(Yol yapımı için malzeme alımı işi), 1.075.546,28 TL.(Asfalt yapımı için malzeme alımı) kredi kullanılmıştır.

Denizbanktan 2021 yılında yatırım ve cari harcamalarda kullanılmak üzere nakit kredi tutarı 3.000.000,00,-TL., 2022 yılında yatırım ve cari harcamalarda kullanılmak üzere nakit kredi tutarı 2.500.000,00,-TL dir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68. maddesine göre; Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir;

Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir;

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç

borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapılabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınır.

g) Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali işbirliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ve Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı mali tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderir.

Belediyenin denetime tabi dönemde yapmış olduğu borçlanmaların sayısı, miktarı ve konuları incelendiğinde belediyenin mevcut ekonomik yapısının iyi durumda olmadığı, yatırım harcamalarının finansmanı için genellikle borçlanma enstrümanına başvurulduğu görülmektedir. Bu şekilde bir kredi çekme refleksinin idare açısından orta ve uzun vadede sürdürülebilir olmadığı aşikârdır. Borçlanma seviyesinin azami limitleri için 5393 sayılı Belediye Kanununun 68. maddesinde amir hükümler yer almaktadır. İlgili Kanun hükmü de belediyenin ödenemez, yönetilemez bir borç stoku oluşmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

Bundan böyle borçlanmaya ilişkin iş ve işlemlerde mevzuat hükmüne sıkı sıkıya riayet edilmesi gerektiği, aksi halde sorumlular hakkında cezai sorumluluk doğuracağı bilinmelidir.

TARİFELER

71- Belediye meclisince düzenlenen ücret tarifelerinin maliyet hesabı yapılmadan belirlendiği incelenmiştir.

Belediye meclisinin 07.11.2024 tarih ve 84 sayılı kararı ile kabul edilen 2025 yılı gelir tarifelerinde yer alan isteğe bağlı belediye hizmetlerine ilişkin ücretler örnektir.

Belediyeler özü itibarıyla elde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak önceliği olan kâr elde etmek önceliği olmayan kamu tüzel kişiliğidir. Ancak hizmetlerin aksatılmadan devam edebilmesi içinde kurumun sürekli bir gelir kaynağına ve mali yapıya ihtiyacı vardır. Bu dengenin korunabilmesi adına ücret tarifeleri belirlenmeden önce tarife düzenlenecek hususlarda bir maliyet hesabı çıkarılmalı ve belediye meclisinde bu maliyet hesabı dikkate alınarak ücret tarifeleri belirlenmelidir.

72- Belediye gelir tarifeleri ile belediye zabıtasının asli görevleri arasında yer alan hususlar ile ilgili ücret tarifesi belirlendiği incelenmiştir.

Belediye meclisinin 07.11.2024 tarih ve 84 sayılı kararı ile kabul edilen 2025 yılı gelir tarifelerinde "İşyeri Açma Ruhsatları İçin Alınacak Evrak ve Heyet Kontrol Harcı" şeklinde ücret tarifesi belirlenmesi örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6. Maddesinde;

"İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2'de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.

Bu Yönetmeliğe göre yapılacak her türlü ruhsat başvurusunda, müracaat sahibine başvuruyu kabul eden görevlinin adı, soyadı ve unvanı ile başvurunun yapıldığı tarih ve saati gösteren Örnek 6'da yer alan alındı belgesi verilir. Ayrıca, başvuru ve beyan formu ile ekli evrakın verilmesi sırasında başvuruyu kabul eden görevli tarafından yapılacak ön incelemede tespit edilen noksanlıklar, müracaat sahibine verilen alındı belgesinde gösterilir. Bu Yönetmelikte belirtilen ruhsatlandırmaya ilişkin süreler eksik belgelerin yetkili idareye verilmesi ile başlar."

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının verilmesi için gerekli olan belgelerin kontrolünün yapılması, ruhsatlandırma işlemini yapan birimin görevi olup bunun için fazladan bir ücret talep etmesi durumun ruhsat başvurularının sayısının azalacağı bilinmeli, İşyerinin ruhsatsız çalışmasını engellemek için bu tarz uygulamaların gerçekleştirilmemesi ve ücret tarife cetvelinden çıkarılmalıdır.

73- Belediyenin tahsil etmiş olduğu vergi, resim, harç gelirlerini, diğer özel gelirlerinden ayırmadığı, Belediyenin banka hesaplarına gelebilecek olası hacizlerin önlenmesi amacıyla haczedilemeyecek gelirleri (vergi, resim, harç geliri) ayrı hesaplara yatırmadığı, incelenmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunun 15 /son maddesinde belediyenin kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan mallarıyla, belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirlerinin haczedilemeyeceği belirtilmiş ayrıca Belediye Gelirleri Kanun ve diğer kanunlarla da belediyeye verilen payların vergi ve resim hükmünde olduğu ifade edilerek, bu gelirlerin haczinin mümkün olmadığı düzenlenmiştir. Ancak belediyenin banka hesaplarının haczedilmesini önlemek için alınan meclis kararları tek başına yeterli değildir. Belediyesince tahsil edilen gelirlerin türüne göre ayırımının yapılması ve vergi, resim, harçlar, proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirler ile şartlı bağışların haczedilemeyecek hesaba yatırılması, diğer gelirlerin (ücret, kira, satış vb.) ise normal hesaplarda takip edilmesi gerekmektedir.

Nitekim Konu ile ilgili olarak, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 8.2.2012 tarih ve E. 2011/12-737,2012/55 sayılı kararında;

"Şikayet, şikayetçi/borçlu Belediye Başkanlığı'na ait Ziraat Bankası Muğla Şubesi'nde bulunan hesapları üzerine konulan hacizlerin kaldırılması istemine ilişkindir. Borçlu vekilinin, icra mahkemesine başvurusunda, borçlu belediyeye ait Ziraat Bankası Muğla Şubesi'nde bulunan hesaplar üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasına karar verilmesini istediği anlaşılmıştır. Başvuru bu haliyle 5393 Sayılı Belediye Kanunun 15 /son maddesine dayalı haczedilmezlik şikayetidir. Anılan madde uyarınca belediyenin kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan mallarıyla belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez. Ayrıca, Belediye Gelirleri Kanun ve diğer kanunlarla belediyeye verilen paylar vergi ve resim hükmünde olduğundan haczi mümkün değildir. Mahkemece, öncelikle banka hesabıyla ilgili kayıtlar ve hesap ekstresi bankadan getirilmeli, bu hesaba yatan paraların nitelikleri incelenmeli, belediyeden bilgi ve belgeler istenmeli ve gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak açıklanan yasa hükmü gereğince bir sonuca ulaşılmalıdır," denilmiştir.

Yine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin, 27.05.2010 tarih ve E:2010/996, K:2010/13053 sayılı kararında da;

"5393 sayılı Kanunun 15 maddesi "Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri; şartlı bağışlar ve kamu hizmetinde fiilen kullanılan mallar ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim, harç gelirleri haczedilemez" hükmünü içermektedir. Ancak, haczedilmezlik şikâyetinin kabul edilebilmesi için mahcuzların kamu hizmetinde (fiilen) kullanılması gerekli olup, kamuya tahsis kararı alınmasının sonuca etkisi

bulunmamaktadır. Niteliği belirtilmeyen paralara ilişkin olarak, borçlu belediyeden bu paraların nitelikleri konusunda belge istenmiş ise de, verilen cevapta söz konusu paraların kamu hizmetine tahsisli olduğu bildirilmiş olup, söz konusu tahsis kararının 5393 sayılı Kanunun 15 maddesi kapsamına göre uygulama yeri bulunmamaktadır. Bu durumda anılan paraların fiilen kamu hizmetinde kullanıldığı ispat edilmesi gerekir." Denilerek konuya açıklık getirmiştir.

Bu itibarla, Belediye tahsilât programında yapılacak düzenleme ile, yapılan tahsilâtların türüne göre haczedilebilir/haczedilemez şeklinde ayrımı yapılarak tahsil edilen paraların Belediyenin bankadaki ayrı hesaplarına yatırılması sağlandıktan sonra sadece bu haczedilemeyecek hesaplar için meclis kararı alınmalı ve akabinde bu kararlar ilgisine göre bankalara, icra müdürlüklerine gönderilerek olası haciz risklerinin bertaraf edilerek kamu hizmetlerinin zamanında yapılması sağlanmalıdır.

TASINIR MAL İŞLEMLERİ:

74- Taşınır Kayıtlarının düzenli bir şekilde tutulmadığı incelenmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre Harcama yetkilileri taşınırın etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.

Taşınır Kayıtlarının düzenli bir şekilde Taşınır Mal Yönetmeliğinde belirtilen esas ve usullere göre tutulması sağlanmalıdır.

75- Taşınır Kayıt, Kontrol ve Konsolide yetkilerinin belirlenerek görev ve sorumluluklarının tevdi edildiğine dair bir evraka rastlanılamamıştır.

10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 9014 karar sayılı Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesinde;

(1) Taşınır kayıt yetkilileri, harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini bu Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilir. Dış temsilciliklerde taşınır kayıt yetkilileri misyon şefleri tarafından görevlendirilir. Taşınır işlemleri yoğun olan harcama birimlerinde birden fazla taşınır kayıt yetkilisi görevlendirilebilir. Kamu idarelerince ihtiyaç duyulması hâlinde birden fazla harcama biriminin taşınır kayıtları harcama birimleri itibarıyla ayrı ayrı tutulmak kaydıyla, bir taşınır kayıt yetkilisi tarafından da yürütülebilir.

(2) Taşınır kontrol yetkilileri, harcama yetkililerince, taşınır kayıt yetkilisinin hazırlamış olduğu taşınır mal yönetim hesabına ilişkin belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu ve gerektiğinde yapılan diğer kayıt ve işlemleri kontrol etmek üzere yardımcılardan veya bunların bir alt kademesindeki yöneticileri arasından görevlendirilir. Harcama yetkilisi dışında yönetici ünvanını haiz personel bulunmayan harcama birimlerinde ise bu görev harcama yetkilisi tarafından yerine getirilir.

(3) Taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez.

(4) Taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Harcama birimince edinilen taşınırlardan muayene ve kabulü yapılanları cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim almak, giriş kayıtlarını yapmak, doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırları sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza etmek.

b) Muayene ve kabul işlemi hemen yapılamayan taşınırları kontrol ederek teslim almak, özellikleri nedeniyle kesin kabulleri belli bir dönem kullanıldıktan sonra yapılabilen sarf malzemeleri hariç olmak üzere, bunların kesin kabulü yapılmadan kullanıma verilmesini önlemek.

c) Taşınırların giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutmak, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenlemek ve taşınır mal yönetim hesap cetvellerini istenilmesi hâlinde konsolide görevlisine göndermek.

ç) Tüketime veya kullanıma verilmesi uygun görülen taşınırları ilgililere teslim etmek.

d) Taşınırların yangına, ıslanmaya, bozulmaya, çalınmaya ve benzeri tehlikelere karşı korunması için gerekli tedbirleri almak ve alınmasını sağlamak.

e) Ambarda çalınma veya olağanüstü nedenlerden dolayı meydana gelen azalmaları harcama yetkilisine bildirmek.

f) Ambar sayımını ve stok kontrolünü yapmak, harcama yetkilisince belirlenen asgari stok seviyesinin altına düşen taşınırları harcama yetkilisine bildirmek.

g) Kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak.

ğ) Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasının yapılmasına yardımcı olmak.

h) Kayıtlarını tuttuğu taşınırların yönetim hesabını hazırlamak ve harcama yetkilisine sunulmak üzere taşınır kontrol yetkilisine teslim etmek.

ı) Ambarlarında kasıt, kusur, ihmâl veya tedbirsizlikleri nedeniyle meydana gelen kayıp ve noksanlıklardan sorumlu olmak.

i) Ambarlarını devir ve teslim etmeden, görevlerinden ayrılmamak.

(5) Taşınır kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Taşınır kayıt yetkilisinin hazırlamış olduğu taşınır mal yönetim hesabına ilişkin belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu ve gerektiğinde yapılan diğer kayıt ve işlemleri kontrol etmek.

b) Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayarak harcama yetkilisine sunmak.

(6) Taşınır kayıt yetkilileri ile taşınır kontrol yetkilileri, düzenledikleri ve imzaladıkları belge ve cetvellerin doğruluğundan harcama yetkilisine karşı birlikte sorumludur."

Hükmü,

Mezkur Yönetmeliğin 7 nci maddesinde;

Kamu idaresinin taşınır hesaplarını birleştirmek ve üst yönetici adına İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelini hazırlamak üzere merkezde mali hizmetler birimi yöneticisine bağlı konsolide görevlisi belirlenir.

(2) Mali hizmetler birimince gerek görülmesi hâlinde ilçe, il, bölge teşkilatlarının en üst yöneticileri, merkez harcama birimlerinde ise harcama yetkilileri tarafından konsolide görevlisi görevlendirilebilir.

(3) Taşınır kayıt ve işlemlerini bu amaçla oluşturulan taşınır bilişim sistemlerinde yürüten kamu idarelerinde; düzenlenecek İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinin hazırlanmasına esas teşkil eden cetvel ve raporlar ile merkez harcama birimlerinde ihtiyaç duyulan Taşınır Hesap Cetveli, gerektiğinde konsolide görevlilerince taşınır bilişim sisteminden alınır, merkez harcama

birimlerinden veya taşradaki konsolide görevlilerinden ayrıca belge ortamında Taşınır Hesap Cetveli istenmez."

Hükümleri uyarınca görevlendirmelerin yapılarak; yetki, görev ve sorumlulukların ilgililere tevdi sağlanmalıdır.

76- Taşınırın sayım işlemlerinin yapılmadığı incelenmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre; taşınırın sayım işlemlerinin gerçekleştirilerek, Yönetmelik ekindeki 12 örnek numaralı Sayım Tutanağının düzenlenmesi sağlanmalıdır.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE YAPILAN İHALELER:

77- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uyarınca gerçekleştirilen ihalelerin idari şartnamesinde isteklilerin ihaleye ilişkin sürebilecekleri pey miktarına yer verilmediği tespit edilmiştir.

30.05.2023 tarihinde İş Makinesi satışı ihalesi örnek olup uygulama geneldir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun "Uygun Bedelin Tespiti" başlıklı 28. maddesinde; "Artırımlarda uygun bedel; tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere teklif edilen bedellerin en yükseğidir.

Eksiltmelerde uygun bedel; tahmin edilen bedeli geçmemek şartı ile, teklif edilen bedellerin tercihe layık görülenidir." hükmüne yer verilmektedir.

Mevzuat hükmünden hareketle ihale sürecinde mutlaka pey tutanağının tutulması sağlanarak ihaleye katılan isteklilerin teklifleri kayıt altına alınmalı, ayrıca isteklilerin maksimum ne kadar pey artırabileceğine ilişkin hükmün ihale idari şartnamesine konulması sağlanmalıdır.

78- 2886 sayılı kanun gereği yapılan ihalelerde ihaleye katılan istekliler için herhangi bir araştırma yapılmayarak, ihaleden yasaklılık sorgulamasının yapılmadığı incelenmiştir.

Uygulama geneldir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunun 6 ncı maddesinde doğrudan ve dolaylı olarak ihaleye katılamayacak olanlar sayılmış olup,

-1. İhaleyi yapan idarenin;

a) İta amirleri,

b) İhale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dahil) kan ve sıhrî hısımları,

d) (Değişik: 2/3/1984 - 2990/2 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şahısların ortakları (bu şahısların yönetim kurullarında görevli olmadıkları anonim ortaklıklar hariç).

2. Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar" ın ihaleye katılamayacakları hüküm altına alınmış olup,

Aynı Kanunun 5 inci maddesinde ihaleye katılabilme şartları sayılmış olup, kanuni ikametgah sahibi olması, gerekli nitelik ve yeterliği haiz bulunulması, istenilen teminat ve belgelerin zamanında verilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı kanun kapsamında gerçekleştirilen ihalelerin, gerek ihaleye katılacak isteklilerin başvuru sürecinde, gerekse ihale aşamalarında gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının kontrolü yapılarak, üzerlerine düşen yükümlülüklerini zamanında getirmeleri sağlanmalı, aksi durumlarda komisyon üyeleri ve üst yöneticinin cezai yaptırımlarla karşılaşabileceği bilinmelidir.

79-Denetime tabi dönemde gerçekleştirilen ihalede, ihale üzerine bırakılan isteklinin

taahhüdünü şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmediği halde ihalelerden yasaklama kararı alınması için gerekli işlemin yapılmadığı anlaşılmıştır.

31.05.2022 tarihinde yapılan kiralama ihalesi örnek olmakla beraber uygulama geneldir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 84. maddesinin (3) ve (4) fıkralarında "Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler." Hükümleri düzenlenmiştir.

İçişleri Bakanlığı Mülga Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü'nün 11/01/2008 tarih ve B050MAH074000I/917-45062 sayılı Genelgesi'nde; "2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine göre, mahallî idarelerin ihale işlemlerindeki fiil ve davranışlardan ötürü gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacak ihaleden yasaklama kararları Bakanlığımız tarafından verilmektedir.

Resmî Gazete'de yayımlanan ihaleden yasaklama ilanları ve mahkemelerden Bakanlığımıza intikal eden yazılardan, ihaleden yasaklama kararları konusunda yanlış işlemler yapıldığı ve encümen ya da birim başkanlığı kararıyla ihaleden yasaklama işlemi tesis edilerek yayımlanmak üzere Resmî Gazeteye gönderildiği tespit edilmiştir.

Ayrıca ilgili idarelerce, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışa ilişkin gerekli belgelerin Bakanlığımıza zamanında gönderilmemesinden dolayı yasaklamalar süresi içinde verilmekte ve talep sahibi idarelerle gereksiz yazışmalar yapılmaktadır. İhale yasakları konusunda uygulama birliğinin sağlanması amacıyla, mahallî idarelerin Kamu ihalelerinden yasaklama kararlarına ilişkin işlemlerinin aşağıdaki şekilde yürütülmesi uygun bulunmuştur.

1-İl özel idareleri ve belediyeler tarafından yapılacak ihaleden yasaklama talepleri valiliğin görüşü de belirtilerek vali imzası ile Bakanlığa gönderilecektir.

2-İhaleden yasaklama taleplerine ilişkin dosyalar, kanunlardaki süre dikkate alınarak ihaleden yasaklama gerektiren eylem veya işlemin tespitini müteakip süre geçirilmeden Bakanlığa intikal ettirilecektir.

3-İl özel idareleri ve belediyelerin ihaleden yasaklamaya ilişkin taleplerinde bulunması gereken belgeler ekte belirtilmiştir" denilmektedir.

Öte yandan mezkur genelge ekinde;

"İhale yasağı istenen talep dosyasında bulunacak belgeler

1) Belediye ve İl Özel İdarelerinin 2886 Sayılı Devlet İhale Kanununa Göre İhaleden Yasaklama Taleplerinde Bulunması Gereken Zorunlu Belgeler:

1) Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşmenin imzalanmaması durumunda; a) Yasaklama gerekçesi, b) İhale komisyon kararı, c) Sözleşmeye davet yazısı ve bu yazının tebliğine dair belge, d) Geçici teminatın irat kaydedildiğine dair belge, e)İhalelerden yasaklanması istenilen gerçek kişi ve tüzel kişiye ait bilgilerin doldurulduğu ihaleden yasaklama formu,

2) İhale işlemlerinin hazırlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılması sırasında 83 üncü maddede sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi durumunda; a) Yasaklama gerekçesi, b) İhale komisyon kararı, c) İdari şartnameni bir örneği, d) İdari sözleşmeni bir örneği, e) Şirketin sermaye dağılımını gösteren ticaret sicili gazetesi, f) İhalelerden yasaklanması istenilen gerçek kişi ve tüzel kişiye ait bilgilerin doldurulduğu ihaleden yasaklama formu, g) İhaleye teklif sunan gerçek kişi ise (e) bendinde belirtilen

belgeye gerek bulunmamaktadır.

3) Sözleşme yapıldıktan sonra taahhüden vazgeçilmesi ve mücbir sebepler dışında taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi durumunda;

a) Yasaklama gerekçesi, b) İhale komisyon kararı, c) İdari şartnamenin bir örneği d) İdari sözleşmenin bir örneği, e) Müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi halinde; idarece en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarın çekildiğine ve ihtarın tebliğine dair belge, f) Kesin teminatın irat kaydedildiğine ilişkin belge, g) İhalelerden yasaklanması istenilen gerçek kişi ve tüzel kişiye ait bilgilerin doldurulduğu ihaleden yasaklama formu" sayılmıştır.

703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü lağvedilerek, yerine 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde bulunan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

15/7/2018 tarih 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Atıflar", başlıklı 798. Maddesinde; İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıfların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıfların Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

Bundan böyle, üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan veya yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun bir biçimde yerine getirmeyen yüklenicinin ihalelerden yasaklanması için Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirilmesi sağlanmalı, yasaklama bildiriminde bulunulurken bahsi geçen kanun ve genelge hükümleri göz önünde bulundurulmalıdır.

80-Denetime tabi dönemde gerçekleştirilen bazı ihalelerde birden fazla ihale için ihale zamanı olarak aynı gün ve saatin belirlendiği incelenmiştir.

15.08.2023 tarihindeki Atapark Fuar Panayır ve Festival Alanındaki İşletmelerin Kiralanması işi ile ayrı ayrı ihale edilerek satılacak olan beş17 adet taşınmazın kiralanması ihalesi için tek ihale saatinin (saat: 10.00) belirlenmesi örnektir.

Aynı günde birden fazla iş/kısım için yapılan ihalelerde Her bir işlem için istekli çıkabileceği ve ihale saatinin önemi dikkate alındığında, her iş için ihale saati ve dakikasının ayrı ayrı (10.45-11.30-11.45-12.00 gibi) belirlenmesi ve bunun şartname ve ilan metninde yazılması sağlanmalıdır.

81- 2886 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirilen 10.12.2024 tarihinde yapılan İskele Mahallesi 5642 Parselin Satış ihalesinde sözleşmenin yapılmadığı incelenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 53 üncü maddesiyle bütün ihalelerin bir sözleşmeye bağlanacağı, sözleşmenin idare adına ita amiri tarafından imzalanacağı belirtilmiştir.

Belirtilen Kanun hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE YAPILAN İHALELER:

Denetim dönemi içerisinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında toplamda 11 adet ihale yapılmıştır.

82- Belediye tarafından gerçekleştirilen 2023/585768 Gençlik Merkezi Yapım işi ihale işlem dosyasında işyerinin sigortalandığına ilişkin poliçelere rastlanılmamıştır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9. Maddesinde; yapım işlerinde yüklenicinin, işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Uygulama İşleri Genel Şartnamesinin 9. Maddesinde; 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı "inşaat sigortası (bütün riskler)", geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunluluğu bulunduğu belirtilmiştir. Nitekim benzer hükümlere Yapım İşleri Genel Şartnamesi Şartnamesinde de mevcuttur.

Açıklanan nedenlerle gerçekleştirilen uygulama ve yapım işi ihalelerinde işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre ile geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süre ayrı ayrı dikkate alınmak suretiyle yüklenici tarafından sigorta işlemlerinin yaptırılması sağlanarak, bir örneği işlem dosyasında muhafaza edilmelidir.

83-2023/1063617 İhale Kayıt Numaralı Karataş Belediyesi Sosyal Yaşam Merkezi Yapım İşi ihalesinde yapı denetim görevlisi görevlendirmesinin yapılmadığı incelenmiştir.

Uygulama İşleri Genel Şartnamesinin 14. Maddesinde; sözleşmeye bağlanan her türlü uygulama işlerinin, idare tarafından görevlendirilen yapı denetim görevlisinin denetimi altında, yüklenici tarafından yönetilip gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesinde de benzer hükümlere yer verilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 5.7. maddesinde de; ihaleyi gerçekleştiren ihale komisyonu üyelerinin söz konusu ihaleye ilişkin olarak yapılan sözleşme sonucunda teslim edilecek mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin muayene ve kabul komisyonunda veya kontrol teşkilatında görev alabileceği, ancak yapılan bir sözleşme ile ilgili olarak kontrol teşkilatında yer alan görevlilerin, sözleşme sonucunda hizmet alımları ve yapım işleriyle ilgili muayene ve kabul komisyonunda görev alamayacakları hükmüne bağlanmıştır.

Ezcümle, gerçekleştirilen yapım ve hizmet işi ile uygulama işi ihalelerinde yapı denetim görevlisi/kontrol teşkilatı görevlendirmesi yapılmalı ve bu yapı denetim/kontrol teşkilatı görevlisinin muayene ve kabul komisyonunda görev alamayacağı bilinmelidir.

84- 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapılan ihalelerde ihale dokümanlarını hazırlayan kişilerin görevlendirildiğine dair bir belgenin bulunmadığı tespit edilmiştir.

2023/637595 İhale Kayıt Numaralı Muhtelif Yol Yapımı Malzemesi Alım İşi örnektir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 12. maddesine göre ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 14. maddesi gereğince ihale ve/veya ön yeterlik dokümanı 25/2/2011 tarihli ve 27857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 11 inci, 12 nci ve 13 üncü maddelerine göre oluşturulur. Her sayfası onaylanan dokümanın bir nüshasının ihale işlem dosyasında muhafazası zorunludur.

İdare tarafından ihale ve/veya ön yeterlik dokümanının hazırlanmasında, bu Yönetmelik ekinde yer alan; tip şartnameler, standart formlar, tip sözleşme, Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Kurum tarafından yayımlanan diğer mevzuat esas alınır.

İşbu Mevzuat hükümleri uyarınca ihale şartnamelerini hazırlayacak kişilerin ihale yetkilisi tarafından görevlendirilmesi ve bu onayın ihale işlem dosyasında saklanması sağlanmalıdır.

85- Bazı yapım işi ihalelerinde mahal ve metraj listelerinin ihale işlem dosyasında bulunmadığı incelenmiştir.

Belediye tarafından gerçekleştirilen 2023/585768 Gençlik Merkezi Yapım İş i ihalesi örnektir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti" başlıklı 9. maddesinde "Yaklaşık maliyet hesabına esas miktarların tespiti için öncelikle aşağıda yer alan çalışmaların yapılması gereklidir:...

c) Mahal listesi hazırlanması; ön, kesin veya uygulama projelerine dayalı olarak, işin bünyesindeki imalat kalemlerinin adını ve yapılacağı yerleri gösteren ve yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil eden mahal listeleri hazırlanır.

ç) Metraj listelerinin hazırlanması; ihale konusu iş e ait proje ve mahal listelerindeki ölçü ve tariflere göre işin bünyesine giren imalatların hangi kısımda ve ne miktarda yapılacağını belirlenmesi amacıyla; anahtar teslimi götürü bedel teklif almak suretiyle ihale edilecek işlerde iş kalemi ve/veya iş grubu, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilecek işlerde ise iş kalemi şeklinde metraj listeleri düzenlenir..." hükmü yer almaktadır.

Yönetmelik hükmüne uygun şekilde hazırlanması gereken yaklaşık maliyete esas proje ve listelerin ihale işlem dosyasında muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

86- Pazarlık usulünde yapılan ihalelerde, davet edilen firmaların yeterince araştırılmadan ihaleye davet edildiği tespit edilmiştir.

Belediye tarafından gerçekleştirilen 2023/585768 Gençlik Merkezi Yapım İş i ihalesinde, ihaleye davet edilen üç firmadan sadece bir firmanın geçerli teklif vermesi duruma örnek olup uygulama geneldir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5 inci maddesinde İdarelerin, bu Kanun kapsamında yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, 21 inci maddesinde İlan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek, yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri isteneceği hükme bağlanmıştır. Pazarlık usulünde yapılacak ihalelerde teklif istenecek firmalar iyi araştırılıp rekabet ortamı sağlanmalıdır.

87- İlgili birim tarafından herhangi bir ihtiyaç belirtilmeden yapım iş i yaptırıldığı tespit edilmiştir.

2023/155008 ihale kayıt numaralı Karataş İlçesi Muhtelif Mahallerinde Yol Altyapı, Sıcak Asfalt Kaplama ve Plentaltı Asfaltla Yama Yapılması İş i Alımı için düzenlenen ihale dosyasında ihtiyacın belirlenmesi için yapılmış herhangi bir çalışma ve yazıya rastlanılamaması örnektir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 9 uncu maddesinde; "Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz." hükmü ile birlikte,

Sayıştay 3. Dairesi'nin 04.05.1989/108 gün ve sayılı kararındaki; "Satın almalarda ilgili verile emrine, lüzum müzekkeresi, ita amiri onayı ve ayniyat tesellüm makbuzlarının bağlanması gerektiği..." belirtilmiştir.

Belirtilen hükümlerden de anlaşılacağı üzere, yaklaşık maliyet tespiti yapılabilmesi için öncelikle; yapım işlerinde kullanılacak malzeme miktarının, mal alımlarında yapılacak işin kapsamına göre hangi türden ne miktar malzemeye ihtiyaç duyulduğunun, hizmet alımlarında ise yaptırılacak işin kapsamı, büyüklüğü, niteliği ve uygulama sahasının genişliği gibi unsurlar ortaya konularak çalıştırılacak eleman ve araç sayısının belirlenmesi gerekmekte olup en alt birim görevlisi tarafından gerekli ihtiyaç belirlenerek durumun talep müzekkeresine bağlanmalı, birim amirine bildirilmesi ve sonrasında ihtiyacın karşılanması yoluna gidilmesi, ilgili birim tarafından düzenlenen İhtiyaç Talep Müzekkeresinin de ödeme emrine eklenmesi sağlanmalıdır.

88- 4734 sayılı Kanunun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak kişinin yasaklılık teyidinin yapılmadığı incelenmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğin "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinde; "(8) Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığı kontrol edilir ve bu kişinin listede bulunduğu anlaşılmaması durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaz. Aynı maddenin diğer bentleri kapsamında yapılan alımlarda ise alım yapılacak gerçek veya tüzel kişiye ilişkin yasaklılık teyidi yapılmaz." Hükümü uyarınca mevzu alımlarda, yasaklılık teyidinin yapılması gerektiği bilinmelidir.

89- Doğrudan temin kapsamında yapılan alımların, EKAP'a kaydedilerek temin kayıt numarası oluşturulmadığı incelenmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğin "Doğrudan temin kaydının yapılması" başlıklı 5'inci maddesindeki; "(1) Alımlar, idareler tarafından EKAP'a kaydedilerek doğrudan temin kayıt numarası oluşturulur. (2) e-fiyat teklifi alınmak suretiyle yapılacak alımlarda, alım konusuna ve/veya alıma teklif verecek gerçek veya tüzel kişilere ilişkin belirli kriter ve/veya teknik özelliklerin aranması durumunda, bu kriter ve/veya teknik özelliklerin yer aldığı şartname ve benzeri belgeler ile sözleşme imzalanacak alımlarda bunlara ilaveten sözleşme tasarısinin da kayıt işlemi esnasında EKAP'a yüklenmesi gerekir." Hükümü uyarınca doğrudan temin kapsamında yapılan alımların, EKAP'a kaydı sağlanmalıdır.

İNCELEMeye ALINAN KONULAR:

90-Bazı tam zamanlı sözleşmeli personellerin memuriyete atama işlemleri Kontrolörlüğümce incelemeye alınmıştır.

GÖREV VE SONUC:

91-Denetime tabi dönem içerisinde Karataş Belediye Başkanlığı görevinin 31.03.2024 tarihine kadar Necip TOPUZ, bu tarihten itibaren de Ali Bedrettin KARATAŞ tarafından yürütüldüğü anlaşılmıştır.

Adana İli Karataş Belediye Başkanlığının idari iş ve işlemlerinin tarafımızdan denetlenmesi sonucunda (4) örnek olarak düzenlenen bu denetim raporunun birer örneği; Karataş Belediyesine, Karataş Kaymakamlığına, (2) örneği de İçişleri Bakanlığı Kontrolörler Başkanlığı'na sunulmuştur. 29.08.2025

Kurum Üst Yöneticisinin Görüş ve Düşünceleri

Bu denetim raporunda eleştirilen ve tavsiye edilen hususların ilgili birimlere bildirilerek düzeltilmesi sağlanacak, hataların tekrar etmemesi için durum ve kamu zararının tahsili hususunda yasal prosedür izlenecektir. 29.08.2025

Ali Bedrettin KARATAŞ
Karataş Belediye Başkanı

